

**K FERENC ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA
MISKOLCI EGYETEM H-3515 MISKOLC-EGYETEMVÁROS**

A doktori iskola vezetője: Dr. Bragyova András egyetemi tanár

A/6-os épület 223. szoba

Tel/fax: (46) 565-388

e-mail: jogdokis@gold.uni-miskolc.hu

honlap: <http://www.uni-miskolc.hu/~wwwdeak/>

Tájékoztató

**a Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi
Doktori Iskola hallgatói részére**

2012/2013. tanév II. félév

Miskolc, 2013.

Elérhetőségünk:

Miskolci Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

3515 Miskolc-Egyetemváros A/6. épület 18. szoba

Tel/Fax: (46)565-388

E-mail: jogdokis@uni-miskolc.hu

Honlap: www.uni-miskolc.hu/~wwwdeak

I. A DOKTORI ISKOLA TANRENDJE

**„A magyar állam- és jogrendszer, jogtudomány továbbfejlesztése,
különös tekintettel az európai jogfejlődési tendenciákra”
c. doktori programjának módosított tudományos továbbképzési tanrendje**

2012/2013. TANÉV I-II. FÉLÉV

Nappali és levelező tagozatos szervezett képzés

A Kari doktori program képzési tanrendje *négy szemeszterre* vonatkozóan tartalmaz oktatási foglalkozásokat (előadásokat és az egyes programokhoz kapcsolódó szakszemináriumokat) *heti 5 órában*. Az V. és VI. szemeszter alapvető célja, hogy a doktorandusz az értekezésén dolgozzon és publikáljon. A doktoranduszoknak azonban ebben a két szemeszterben is meg kell szerezniük a 30-30 kreditpontot a félév elismertetéséhez. *Nappali tagozatos* jelöltek esetében a foglalkozások látogatása kötelező; *levelező tagozatos* hallgatók nem kötelesek a tanrendi órákon részt venni, a tárgyjegyző által előírt konzultációkon azonban meg kell jelenniük. A *vizsgakövetelmények és kreditértékek* mindkét tagozaton *azonosak*, ezeket a tárgyak előadói a félév kezdetén ismertetik.

Tantárgyak, a foglalkozások jellege, tárgyjegyzők, félévi órakeret,
vizsgakötelezettségek szemeszterenként

I. Szemeszter

Tantárgy	Tárgyjegyző	Félévi órakeret	Vizsga	Megszerezhető kreditpont
1. Az európai jog közös történeti, társadalmi gyökerei (előadás)	Dr. Stipta István egyetemi tanár	30	kollokvium	5
2. Az alkotmányjog és az alkotmánybíráskodás fejlődési tendenciái (előadás)	Dr. Bragyova András egyetemi tanár Dr. Paulovics Anita egyetemi tanár	15	kollokvium	5
3. Az adott programhoz kapcsolódó szakszeminárium	Programvezető	15	kollokvium	3
4. Kutatószeminárium	Tudományos vezető	15	aláírás	0-5

II. Szemeszter

1. Az államtudományok. (közigazgatási jog, pénzügyi jog, nemzetközi jog) fejlődési tendenciái (előadás)	Dr. Torma András egyetemi tanár	30	kollokvium	5
2. A jelenkori jogelméleti gondolkodás főbb irányzatai (előadás)	Dr. Szabó Miklós egyetemi tanár	15	kollokvium	5
3. Az adott programhoz kapcsolódó szak-szeminárium	Programvezető és megbízott előadó	15	kollokvium	3
4. Kutatószeminárium	Tudományos vezető	15	aláírás	0-5

III. Szemeszter

1. A civilizisztikai tudományok fejlődési tendenciái (előadás)	Dr. Bíró György egyetemi tanár	30	kollokvium	5
2. Jogharmonizáció és jogegységesítés az Európai Közösségi Jogban (előadás)	Dr. Wopera Zsuzsa egyetemi docens	15	kollokvium	5
3. Az adott programhoz kapcsolódó szak-szeminárium	Programvezető	15	kollokvium	3
4. Kutatószeminárium	Tudományos vezető	15	aláírás	0-5

IV. Szemeszter

1. A bűnügyi tudományok fejlődési irányjai (előadás)	Dr. Farkas Ákos egyetemi tanár	30	kollokvium	5
2. Munkajog, agrárjog és környezetvédelmi jog az Európai Unióban (előadás)	Dr. Prugberger Tamás egyetemi tanár	15	kollokvium	5
3. Az adott programhoz kapcsolódó szak-szeminárium	Programvezető	15	kollokvium	3
4. Kutatószeminárium	Tudományos vezető	15	aláírás	0-5

Az előzőekben felsorolt tantárgyak követelményeinek teljesítésével a két tanév alatt összesen **72** kreditpont érhető el. A doktorjelölt – fakultatív tárgyként – bármelyik program szakszemináriumi tárgyát hallgathatja. Az előírt tanulmányi követelmények teljesítése esetén ebben az esetben tárgyként két kreditpont adható. A doktorandusz – amennyiben nincs meg a szabályzatunkban előírt nyelvismerete – köteles idegen nyelvi képzésben részt venni. A tanfolyami keretekben történő idegen nyelvi képzés fakultatív tantárgynak minősül.

Az egyes programokhoz kapcsolódó szakszemináriumok és tárgyjegyzők szemeszterenként

A program címe, vezetője:

Az európai jog közös történeti, társadalmi gyökerei
Dr. Stipta István egyetemi tanár

Szakszeminárium címe	Tárgyjegyző	Szemeszter
Jogtörténeti szakszeminárium I.	Dr. Stipta István egyetemi tanár	I.
Jogtörténeti szakszeminárium II.	Dr. Stipta István egyetemi tanár	II.
Jogtörténeti szakszeminárium III.	Dr. Stipta István egyetemi tanár	III.
Jogtörténeti szakszeminárium IV.	Dr. Stipta István egyetemi tanár	IV.

A program címe, vezetője:

Hagyomány és megújulás a jog elméleti megalapozásában
Dr. Szabó Miklós egyetemi tanár

Szakszeminárium címe	Tárgyjegyző	Szemeszter
A jogalkalmazás dogmatikai alapjai	Dr. Szabó Miklós egyetemi tanár	I.
A magyar jogbölcséleti gondolkodás története	Dr. Szabó Miklós egyetemi tanár	II.
Historical Jurisprudence	Dr. Szabó Miklós egyetemi tanár	III.
A jogi nyelv vagy A jog mint társadalmi-kulturális jelenség	Dr. Szabó Miklós egyetemi tanár	IV.

A program címe, vezetője:
A munka- és szervezeten belüli vállalkozási viszonyok magyarországi jogi rendezésének problémái az ipari és a mezőgazdasági termelés, valamint a kereskedelem területén az európai jogfejlődés tükrében
Dr. Prugberger Tamás egyetemi tanár

Szakszeminárium címe	Tárgyjegyző	Szemeszter
Munkajogi szakszeminárium I.	Dr. Csák Csilla egyetemi docens	I.
Munkajogi szakszeminárium II.	Dr. Prugberger Tamás egyetemi tanár	II.
Munkajogi szakszeminárium III.	Dr. Csák Csilla egyetemi docens	III.
Munkajogi szakszeminárium IV.	Dr. Prugberger Tamás egyetemi tanár	IV.

A program címe, vezetője:
A közigazgatás korszerűsítésének megalapozása
Dr. Torma András egyetemi tanár

Szakszeminárium címe	Tárgyjegyző	Szemeszter
Közigazgatási jogi szakszeminárium I.	Dr. Nyitrai Péter egyetemi docens	I.
Közigazgatási jogi szakszeminárium II.	Dr. Torma András egyetemi tanár	II.
Közigazgatási jogi szakszeminárium III.	Dr. Nyitrai Péter egyetemi docens	III.
Közigazgatási jogi szakszeminárium IV.	Dr. Torma András egyetemi tanár	IV.

A program címe, vezetője:
Az alkotmányosság és a jogállamiság garanciáinak megteremtése
Dr. Bragyova András egyetemi tanár
Dr. Paulovics Anita egyetemi tanár

Szakszeminárium címe	Tárgyjegyző	Szemeszter
Alkotmányjogi szakszeminárium I.	Dr. Bragyova András egyetemi tanár	I.
Alkotmányjogi szakszeminárium II.	Dr. Paulovics Anita egyetemi tanár	II.
Alkotmányjogi szakszeminárium III.	Dr. Bragyova András egyetemi tanár	III.
Alkotmányjogi szakszeminárium IV.	Dr. Paulovics Anita egyetemi tanár	IV.

A program címe, vezetője:

A pénzügyek jogának tudományos megalapozása
Dr. Pásztorné Dr. Erdős Éva egyetemi docens

Szakszeminárium címe	Tárgyjegyző	Szemeszter
Pénzügyi jogi szakszeminárium I.	Dr. Pásztorné Dr. Erdős Éva egyetemi docens	I.
Pénzügyi jogi szakszeminárium II.	Dr. Pásztorné Dr. Erdős Éva egyetemi docens	II.
Pénzügyi jogi szakszeminárium III.	Dr. Pásztorné Dr. Erdős Éva egyetemi docens	III.
Bank- és tőzsdei jogi szakszem. IV.	Dr. Pásztorné Dr. Erdős Éva egyetemi docens	IV.

A program címe, vezetője:

A nemzetközi jog ezredfordulós kihívásai, különös tekintettel a nemzetközi bírászkodás és az emberi jogvédelem perspektíváira
Dr. Kirs Eszter adjunktus

Szakszeminárium címe	Tárgyjegyző	Szemeszter
Nemzetközi jogi szakszeminárium I.	Dr. Kirs Eszter adjunktus	I.
Nemzetközi jogi szakszeminárium II	Dr. Kirs Eszter adjunktus	II.
Az emberi jogok védelmének nemzetközi intézményei	Dr. Kirs Eszter adjunktus	III.
A kisebbségvédelem nemzetközi intézményei	Dr. Kirs Eszter adjunktus	IV.

A program címe, vezetője:

A bűnügyi tudományok fejlődési irányai
Dr. Farkas Ákos egyetemi tanár

Szakszeminárium címe	Tárgyjegyző	Szemeszter
Büntetőjogi szakszeminárium I.	Dr. Görgényi Ilona egyetemi tanár	I.
Büntető eljárásjogi szakszeminárium	Dr. Farkas Ákos egyetemi tanár	II.
Büntetőjogi szakszeminárium II.	Dr. Görgényi Ilona egyetemi tanár	III.
Kriminológiai szakszeminárium	Dr. Görgényi Ilona egyetemi tanár	IV.

A program címe, vezetője:

***Az összhang megteremtése a magyar és az Európai Közösségek
polgári eljárásjoga között***

Dr. Wopera Zsuzsa egyetemi docens

Szakszeminárium címe	Tárgyjegyző	Szemeszter
Történeti-összehasonlító polgári eljárásjog Európában	Dr. Wopera Zsuzsa egy. docens	I.
Modern magyar perjogtörténet	Dr. Wopera Zsuzsa egy. docens	II.
Külföldi és nemzetközi tanulságok a polgári eljárásjogban	Dr. Wopera Zsuzsa egy. docens	III.
Polgári eljárásjogi szakszeminárium	Dr. Wopera Zsuzsa egy. docens	IV.

A program címe, vezetője:

Európai kereskedelmi jog

Dr. Barta Judit egyetemi docens

Szakszeminárium címe	Tárgyjegyző	Szemeszter
Európai kereskedelmi jogi szakszeminárium I.	Dr. Barta Judit egyetemi docens	I.
Európai kereskedelmi jogi szakszeminárium II.	Dr. Barta Judit egyetemi docens	II.
Összehasonlító fogyasztóvédelmi jog	Dr. Wopera Zsuzsa egyetemi docens	III.
Európai kereskedelmi jogi szakszeminárium III.	Dr. Barta Judit egyetemi docens	IV.

A program címe, vezetője:

Polgári jogi rekodifikáció, nemzetközi és jogági harmonizáció

Dr. Bíró György egyetemi tanár

Szakszeminárium címe	Tárgyjegyző	Szemeszter
Polgári jogi szakszeminárium I.	Dr. Bíró György egyetemi tanár	I.
Polgári jogi szakszeminárium II.	Dr. Bíró György egyetemi tanár	II.
A szellemi alkotások joga I.	Dr. Bíró György egyetemi tanár	III.
A szellemi alkotások joga II.	Dr. Bíró György egyetemi tanár	IV.

A program címe, vezetője:

Az Európai Unió joga
Dr. Wopera Zsuzsa egyetemi docens

A program hallgatóinak szemeszterenként egy tárgy felvétele kötelező, más programhoz tartozók a felsorolt tárgyakat – korlátozás nélküli számban – fakultatív stúdiumként hallgathatják

Szakszeminárium címe	Tárgyjegyző	Szemeszter
Jogforrási rendszer, a közösségi jog és a nemzeti jog viszonya, jogharmonizáció	Dr. Wopera Zsuzsa egyetemi docens	I.
Die Auswirkungen des Europarechts auf das nationale Recht Ungarns nach dem Beitritt der Republik Ungarn zur Europäischen Union (német nyelven)	Dr. Donat Ebert meghívott előadó	II. IV.
Európai üzleti jog, versenyjog, és a szellemi alkotások védelme	Dr. Barta Judit egyetemi docens	III.
A közigazgatás kérdései az EU-ban	Dr. Torma András egyetemi tanár	III.
Az Alapjogok és az európai állampolgársághoz kapcsolódó jogok rendszere az Európai Unióban	Dr. Wopera Zsuzsa egyetemi docens	III.
Az európai magánjog fejlődési tendenciái	Dr. Bíró György egyetemi tanár	IV.

II. KÖTELEZŐ FŐTÁRGYAK

Tantárgyi program

II. szemeszter

Az államtudományok fejlődési tendenciái

Tematika PhD képzés részére

- 1. A tantárgy államtudományi részterületek közötti felosztása:**
  - Közigazgatási jog fejlődési tendenciái
  - Nemzetközi jog fejlődési tendenciái
  - Pénzügyi jog fejlődési tendenciái

- 2. Az oktatás célja:**
  - Megismertetni az adott jogág és annak tudományának kialakulási feltételeit és fejlődését
  - Feldolgozni az adott jogág lehetséges tartalmi változásait és a közép valamint hosszú távú átalakulási folyamatait

- 3. A közigazgatási jog fejlődési tendenciái című tananyag rész részletes tematikája és szakirodalma**
  - 1. Az igazgatás és a közigazgatás kialakulása, fejlődésének fő irányvonalai és várható tendenciái**
    - 1.1. Az igazgatás és a közigazgatás kapcsolata
Szakirodalom:
      - 1.1.1. Közigazgatási jog Általános rész I. Virtuóz Kiadó 2006. 9-18. old
      - 1.1.2. Magyary Zoltán: Magyar Közigazgatás. Budapest, 1942. 39-48. old.
      - 1.1.3. Szamel Lajos: Az államigazgatás vezetésének jogi alapproblémái. KJK Budapest, 1963. 46-81. old.
      - 1.1.4. Kalas-Torma: Közigazgatás-elmélet. Miskolci Egyetem ÁJK 2008. 2. fejezete
    - 1.2. Az igazgatás kialakulása
Szakirodalom:
      - 1.2.1. Az ókor története I. Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest, 1993.
      - 1.2.2. László Gyula: Östörténetünk. Tankönyvkiadó Budapest, 1981.
      - 1.2.3. Kalas-Torma: Közigazgatás-elmélet. Miskolci Egyetem ÁJK 2008. 3.1. fejezete
    - 1.3. A közigazgatás kialakulása
Szakirodalom:
      - 1.3.1. Lőrincz Lajos: Közigazgatás: tegnap, ma, holnap Közigazgatástudományi Antológia II. Budapest, 1996. 165-176. old.
      - 1.3.2. Renate Mayntz: A közigazgatás kialakulása Közigazgatástudományi Antológia II. Budapest, 1996. 95-105. old.
      - 1.3.3. F. Engels: A család, az állam és a magántulajdon eredete Budapest, Népszava Könyvkiadó 174-195. old.
      - 1.3.4. Kalas-Torma: Közigazgatás-elmélet. Miskolci Egyetem ÁJK 2008. 3.2. fejezete
    - 1.4. Az ókori államok közigazgatásának kialakulása

Szakirodalom:

- 1.4.1. Varga Domokos: Ős napkelet Móra Ferenc Könyvkiadó Budapest, 1973.
  - 1.4.2. Nicolas Postgate: Az első birodalmak (A múlt születése) Budapest, 1983.
  - 1.4.3. Az ókor története II-IV. kötet Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest, 1993.
  - 1.4.4. Ecsedi Ildikó: Az őstársadalom és az ázsiai termelési mód, Magvető Kiadó, Budapest 1982.
  - 1.4.5. Kalas-Torma: Közigazgatás-elmélet. Miskolci Egyetem ÁJK 2008. 3.2. fejezete
  - 1.4.6. Roman Herzog: Ősi államok – A hatalomgyakorlás eredete és formái. Corvina kiadó Budapest, 1999.
  - 1.4.7. Németh György: Görög poliszok. Korona Kiadó Budapest, 2001.
  - 1.4.8. Ferenczy – Maróthy – Hahn: Az ókori Róma története. Budapest, 1992.
  - 1.4.9. Josef Klima: Mezopotámia – ősi civilizáció és kultúra a Tigris és az Eufrátesz mentén. Budapest, 1983
- 1.5. A közigazgatás fejlődése a feudális és a polgári államokban és Magyarországon
Szakirodalom:
- 1.5.1. Fábrián Adrián: Közigazgatás-elmélet. Dialóg-Campus Kiadó Budapest-Pécs, 2010. XVII., XVIII., XIX. fejezet
  - 1.5.2. Lőrincz Lajos: Közigazgatás: tegnap, ma holnap i. m.
  - 1.5.3. Magyar Zoltán: Magyar Közigazgatás i. m. 55-100. old.
  - 1.5.4. Közigazgatási jog Általános rész i. m. 19-22. old.
  - 1.5.5. Kalas-Torma: Közigazgatás-elmélet. Miskolci Egyetem ÁJK 2008. 4. fejezete
  - 1.5.6. Józsa Zoltán: Változó közigazgatás. JATE Press, szeged, 2011. XI. fejezet
  - 1.5.7. Jakab András: A közigazgatási jogtudományok és oktatása Magyarországon. Új Magyar Közigazgatás 2010. szeptember-október 3. évf. 9-10. szám
- 1.6. A közigazgatás fejlődésének várható tendenciái
Szakirodalom:
- 1.6.1. Torma András: Adalékok a közmenedzsmentreform-irányzatok elméleti háttéréhez és főbb irányzataihoz. In: Publicationes Universitatis Miskolcinensis. Sectio Juridica et Politica. Tomus XXVIII. University Press Miskolc, 2010
  - 1.6.2. Lőrincz Lajos: A magyar közigazgatás hazai fejlődésének fő irányjai Magyar Tudomány 1994. évi 11. sz. 1313-1321. old.
  - 1.6.3. Fábrián Adrián: Közigazgatás-elmélet. dialóg-Campus Kiadó. Budapest-Pécs 2010. XX. és XXI. fejezet
  - 1.6.4. Horváth M. Tamás: Közszolgáltatások magánszervezésben. In. Közigazgatás szorítóban UNIO Budapest, 1998. 179-222. old.
  - 1.6.5. Vadál Ildikó: Korszerű közigazgatás - avagy kényszer szülte megoldások a közszolgáltatások megszervezésében Magyar Közigazgatás 2000. évi 1. sz. 1-6. old.
  - 1.6.6. Lőrincz Lajos: A kormányzás modernizációja, Magyar Közigazgatás 2001. évi 11. sz. 641-645. o.
  - 1.6.7. Lőrincz Lajos: Új irányzatok a közigazgatás fejlődésében. Magyar Közigazgatás 2003. évi 12. szám
  - 1.6.8. David Osborn – Ted Gabler: Új utak a közigazgatásban. Osiris Kiadó Budapest, 1998.
  - 1.6.9. Szamel Katalin: A közigazgatás jövőjéről, a jövő közigazgatásáról. In: Közjogi Tanulmányok Lőrincz Lajos 70. Születésnapja Tiszteletére

(Szerk.: Lamm Vanda - Máthé Gábor - Imre Miklós) MTA Jogtudományi Intézet, Károli Gáspár Református Egyetem, Corvinus Egyetem, Budapest, 2006. (376-381. old.)

- 1.6.10. Stumpf István-Gellén Márton: A jó kormányzás felé. In: Jobb közigazgatás helyben járás és visszafejlődés helyett (Szerk: Verebélyi Imre-Imre Miklós) Századvég Kiadó. Budapest, 2009.
- 1.6.11. Torma András: Az elektronikus közigazgatás alkalmazásainak lehetőségei és elkerülendő kockázatai. In: Jobb közigazgatás helyben járás és visszafejlődés helyett (Szerk: Verebélyi Imre-Imre Miklós) Századvég Kiadó. Budapest, 2009.
- 1.6.12. Müller György: Állandóság és változás a magyar kormányzati viszonyokban (1990-2011). Magyar Közigazgatás Új folyam, 2. szám. 2011.
- 1.6.13. Balázs István: Globális problémák és nemzeti szabályzás. Magyar Közigazgatás Új folyam 2. szám. 2011.

2. Az európai integráció hatása a közigazgatásra

2.1. Az EU működése és a közigazgatás összefüggései

Szakirodalom:

- 2.1.1. Csernyi Ákos: A nemzeti parlamentek és az európai integráció Magyar Közigazgatás 1999. évi 3. sz.
- 2.1.2. Peter Haberle: Európa, mint formálódó alkotmányos közösség Magyar Közigazgatás 2001. évi 10. sz.
- 2.1.3. Torma András: Európai közigazgatás régiók, önkormányzatok. Virtuóz Kiadó Budapest, 2001. 40-108., 142-150. old.
- 2.1.4. A. Ibanez: A közösségi jog ellenőrzése és végrehajtása Osiris Kiadó Budapest, 2000. I-III. fejezet
- 2.1.5. Verebélyi Imre: Az EU hatása a nemzeti közigazgatásra és kormányzásra I. és II. Magyar Közigazgatás 2001. évi 7-8. sz.
- 2.1.6. H. Siedentopf-Ch. Hanschild: Európai integráció és a tagállamok közigazgatása Közigazgatástudományi Antológia II. Budapest, 1996. 107-118. old.
- 2.1.7. J. Fournier: A megbízható közigazgatás Magyar Közigazgatás 1997. évi 10. sz.
- 2.1.8. Kalas-Torma: Közigazgatás-elmélet. Miskolci Egyetem ÁJK 2008. vonatkozó fejezete
- 2.1.9. Torma András: Kísérlet az EU-intézményrendszer működése igazgatástudományi modelljének leírására. Magyar Közigazgatás 2002. évi 7-8. szám
- 2.1.10. Torma András: Az EU-csatlakozás hatása a magyar közigazgatásra, különös tekintettel annak szervezeti rendszerére In: A közigazgatás egyes alproblémái. Emlékkötet Martonyi János halálának 25. évfordulója alkalmából (Szerk.: Kaltenbach Jenő) Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, 2007. (107-132. old.)
- 2.1.11. Józsa Zoltán: Az európai közigazgatási tér összefüggéseiről. Magyar Közigazgatás 2003. évi 12. szám
- 2.1.12. Forgács Imre: Eljárásrendek harmónizációja és/vagy globális közigazgatás? Európai Tükör 2007. évi 11. szám
- 2.1.13. Fábián Adrián: Az EU-jog és a tagállami közigazgatási eljárás kapcsolódási pontjai. Magyar Közigazgatás 2006. évi 10. szám

- 2.1.14. Czuczai Jenő: Közigazgatás és európai integráció. In: Magyar Közigazgatási jog Különös Rész (Szerk.: Ficzer Lajos) Osiris Kiadó Budapest, 1999.
- 2.1.15. Torma András: Az Európai Közigazgatási Térségről - magyar szemmel. Miskolci Jogi Szemle VI. évf. 2011. Különszám
- 2.1.16. Váczi Péter: Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának (2007.) 7. számú ajánlása a jó közigazgatásról. Magyar Közigazgatás Új folyam 2. szám. 2011.
- 2.1.17. Torma András: Hét tézis az EU és a tagállamok közigazgatása közötti kapcsolatáról. In: Publicationes Universitatis Miskolcensis. Sectio Juridica et Politica. Tomus XXIX/2. University Press Miskolc, 2011.
- 2.2. Az európai regionalizmus
Szakirodalom:
- 2.2.1. Torma András: Európai közigazgatás..... 151-170. old.
- 2.2.2. Horváth Gyula: Európai regionális politika Dialógus Campus Kiadó Budapest-Pécs 1998. 327-376., 429-448. old.
- 2.2.3. Forgácsné dr. Orosz Valéria: A Regionális Önkormányzatok Európai Chartájának tervezete és a régiók nemzetközi együttműködése Magyar Közigazgatás 2000. évi 7-8. sz.
- 2.2.4. Dr. Bende Szabó Gábor: Svédország és a regionalizmus Magyar Közigazgatás 2001. évi 11. sz.
- 2.2.5. Pálné Kovács Ilona: Regionális politika és közigazgatás. Dialóg Campus Kiadó Budapest – Pécs, 1999.
- 2.2.6. Torma András: Adalékok az Európai Unió regionális politikájának jogi aspektusaihoz, különös tekintettel a 2007-2013 közötti programozási időszakra. In: Academia Budapestensis Communicationis et Negotii. ANNALES Tomus I. (Redigit: Jolán Róka) Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola Budapest, 2007. (358-385)
- 2.2.7. Wiener György: A regionális fejlődés nyugat-európai modelljei. In: Közjogi Tanulmányok Lőrincz Lajos 70. Születésnapja Tiszteletére (Szerk.: Lamm Vanda - Máthé Gábor - Imre Miklós) MTA Jogtudományi Intézet, Károli Gáspár Református Egyetem, Corvinus Egyetem, Budapest, 2006. (442-449. old.)
- 2.3. Az Európai Unió és az önkormányzatok
Szakirodalom:
- 2.3.1. Torma András: Európai közigazgatás.... 196-237. old.
- 2.3.2. Dr. Nyikos Györgyi: Önkormányzatok az EU-ban Magyar Közigazgatás 1997. évi 9. sz.
- 2.3.3. Dr. Józsa Zoltán: A nyugat-európai államok önkormányzatai és az Európai Unió Magyar Közigazgatás 1999. évi 5. sz.
- 2.3.4. EU-integráció - önkormányzatok I. Önkormányzati Szövetségek Tanácsa Budapest, 1998.
- 2.3.5. Európai integráció az önkormányzatok szemszögéből. Magyar Közigazgatási Intézet Budapest, 1997.
- 2.3.6. Torma András: Önkormányzati reformok Nyugat-Európában és tanulságaik. Magyar Közigazgatás 2002. évi 9. szám
- 2.3.7. Józsa Zoltán: Változó közigazgatás. JAT EPress. Szeged. 2011. IV. V. VI és VII fejezet.

3. Európai Unió - magyar közigazgatás

3.1. EU - magyar közigazgatás általános kérdései

Szakirodalom:

- 3.1.1. Dr. Lőrincz Lajos: Európai integráció - magyar közigazgatás Magyar Közigazgatás 1998. évi 7. szám
- 3.1.2. Dr. Chronovszki Nóra Integráció és alkotmányozás Magyar Közigazgatás 2000. évi 3. sz.
- 3.1.3. Kondorosi Ferenc: Az euroatlanti integráció hatása a közjogra. Magyar Közigazgatás 2003. évi 1. szám
- 3.1.4. Torma András: Megérkeztünk! Magyar közigazgatás az Európai Unióban In: Közjogi Tanulmányok Lőrincz Lajos 70. Születésnapja Tiszteletére (Szerk.: Lamm Vanda - Máthé Gábor - Imre Miklós) MTA Jogtudományi Intézet, Károli Gáspár Református Egyetem, Corvinus Egyetem, Budapest, 2006. (409 –418. old.)
- 3.1.5. Verebélyi Imre: Az Európai Unió hatása a nemzeti közigazgatásra és a Kormányzásra I. és II. Magyar közigazgatás 2001. évi 7. és 8. szám

3.2. EU - magyar regionalizáció

Szakirodalom:

- 3.2.1. Horváth Gyula: Európai regionális politika. Budapest-Pécs 1998. VI. fejezet
- 3.2.2. Kara Pál: Néhány gondolat a regionalizációról. Magyar Közigazgatás 2000. évi 9. sz.
- 3.2.3. Pálné Kovács Ilona: Régiók most, vagy soha. Magyar Közigazgatás 2004. évi 6. szám
- 3.2.4. Torma András: Quo vadis európai regionális politika? In: Publicationes Universitatis Miskolcensis. Sectio Juridica et Politica. Tomus XXII. University Press Miskolc, 2004. (313-354. old.)

3.3. EU - magyar önkormányzatok

Szakirodalom:

- 3.3.1. Török Éva: A közigazgatás fejlesztése és az Európai Közösségekkel történő jogi harmonizáció összefüggései Magyar Közigazgatás 1994. évi 1. sz.
- 3.3.2. Orava Márta: Felkészülés az Európai Unióhoz való csatlakozásra önkormányzati szemszögből Magyar Közigazgatás 1999. évi 1-2. sz.
- 3.3.3. Dr. Babucs Béláné: Új kihívások az EU csatlakozáskor Magyar Közigazgatás 1999. évi 7. sz.
- 3.3.4. Soósné dr. Gáspár Gabriella: Helyi jogharmonizáció Magyar Közigazgatás 2000. évi 2. sz.
- 3.3.5. Torma András: i. m. 196-237. old.
- 3.3.6. Szigeti Ernő (Szerk.) Az önkormányzati közigazgatás az EU-csatlakozás tükrében. Magyar Közigazgatási Intézet Budapest, 2004.
- 3.3.7. Kiss László: A magyar önkormányzatok fejlődési esélyei az Európai Unióban. In: Közjogi Tanulmányok Lőrincz Lajos 70. Születésnapja Tiszteletére (Szerk.: Lamm Vanda - Máthé Gábor - Imre Miklós) MTA Jogtudományi Intézet, Károli Gáspár Református Egyetem, Corvinus Egyetem, Budapest, 2006. (197- 2005. old.)

4. A nemzetközi jog fejlődési tendenciái

1. A rendszerváltozás hatása a magyar nemzetközi jogi doktrínára
2. A nemzetközi jog és a magyar jog kapcsolatrendszere a magyar alkotmánybírósági, kormányzati és parlamenti gyakorlat fényében
3. A nemzetközi bíróságok számának növekedése és a felvetődő problémák
  - a.) nemzetközi bíróságok önálló jogalanyiségének megjelenése
  - b.) a bíróságok belső szabályzatainak jogi természete
4. Törekvések az erőszak legitim alkalmazása kategóriáinak kiszélesítésére

Szakirodalom:

- Kovács Péter: A rendszerváltozás hatása a magyar nemzetközi jogi doktrínára - a tankönyvek tükrében (Kézirat a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kara alapításának 20. évfordulójára készített tanulmánykötet számára)
- Kovács Péter (szerk.): Le droit international au tournant du millénaire - International law at the Turn of the Millennium (a magyar nemzetközi jogászok 1999. december 8-i konferenciáján tartott előadások idegen nyelvű változataiból készült tanulmánykötet) Pázmány Péter Katolikus Egyetem 2000. Budapest
- Kovács Péter: Alkotmányosság és nemzetközi jog in: Iustum, Aequum, Salutarem (Emlékkönyv Zlinszky János tiszteletére) Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar 1998. Budapest
- Kovács Péter: Nemzetközi szervezetek szankciós típusú határozatai magyarországi érvényesíthetőségének alkotmányjogi gyakorlata és problémái - megjelenés alatt (Bodnár László (szerk.): Az Európai Unióhoz való csatlakozás belső alkotmányossági problémái és megoldásaik de lege ferenda c. kutatási projekt zárókiadványában) JATE 2001. Szeged

5. A pénzügyi jog fejlődési tendenciái

1. Rendszerváltás és adóreform; a rendszerváltás egyes különös jogintézményei: a privatizáció, tőzsdei privatizáció intézménye.
2. Az adójog fejlődési tendenciái: a nemzetközi adójog rendszere, alapelvei, a kettős adóztatási egyezmények, kapcsoló tényezők a nemzetközi adóztatás területén.
3. A nemzetközi adózás alapintézményei: adóelkerülés, káros adóverseny, a külföldi befektetések adóztatása.
4. Európai adójog: a jogharmonizáció jogforrásai, jogharmonizáció a közvetett adók területén az Európai Unióban.

Szakirodalom:

- Erdős Éva: A tőzsdei privatizáció In: Facultas Nascitur, 20 éves a jogászképzés Miskolcon, Bíbor Kiadó, Miskolc, 2001. 79-109. o.
- Erdős Éva: A részvények tőzsdei bevezetési eljárása Advocat 2001/2.
- Erdős Éva: Egy tőzsdei mintaprivatizáció: az angol privatizációs eljárás Pénzügyi Szemle 2001/10. szám 878-888. o.
- Deák Dániel: Adótervezés a nemzetközi gyakorlatban Adventura 2000 Kft. 2000.
- Erdős Éva: Nemzetközi adójogi kérdések Sectio Juridica et Politica. TOMUS XI. Miskolc, 1995. Jubileumi Kötet ME 260. fennállására 43-57. o.
- Kakuk János: Adóharmonizáció az Európai Unióban Európa Tükör 37. sz.
- Kakuk János: Az Európai Unió harmonizációjának újabb eredményei a forgalmi adózás területén Pénzügyi Szemle 1994/3. sz. 204-212. o.

6. Követelmények

- A kapcsolódó szakirodalom áttekintése
- Egy választott téma részletes feldolgozása a szakirodalom alapján
- A választott témából minimum 1/2 ív terjedelmű tanulmány készítése

7. Az első időpont egyeztető konzultáció időpontja: az első foglalkozás időpontja ügyében keresse a tárgyjegyzőt (jogtoa@uni-miskolc.hu)

Miskolc, 2013. január

Prof. Dr. Torma András
egyetemi tanár

A jelenkori jogelméleti gondolkodás főbb irányzatai című

a „*Hagyomány és megújulás a jog elméleti megalapozásában*” doktori programhoz
kapcsolódó jogelméleti előadás-sorozat tematikája és követelményrendszere

1. Az előadások címe: *A jelenkori jogelméleti gondolkodás főbb irányzatai*

2. Tárgyjegyző: Dr. Szabó Miklós egyetemi tanár

3. Az előadások célja: A graduális képzés részét képező „jogbölcselet” c. tárgy keretében nyújtott, vázlatos elmélettörténeti áttekintés alapján és háttérén elmélyültebb megismerkedés a fontosabb jelenkori irányzatokkal és gondolkodókkal. A kiválasztás szempontja egyfelől az, hogy a jogbölcseleti gondolkodás XX. századi, de nem a pillanatnyi népszerűség által felkapott képviselőiről essen szó; másfelől az, hogy a kiválasztott szerzők egy-egy markánsan elkülönülő eszméletörténeti álláspontot képviseljenek. Ezen irányzatok közül kiemelkedik a jogpozitivizmus útkeresése a XX. század végén, ami a tematika központi tárgyát fogja képezni.

Az egyes foglalkozások tematikája a jogpozitivizmus és a természetjogi gondolkodás klasszikusainak és változásainak áttekintése után a XX. század második felének és napjainknak a meghatározó szerzői – Hart, Dworkin, Raz, Rawls stb. – valamint az ő munkásságuk, az őket ért kritika és a továbblépés lehetőségeinek felvillantása mentén alakul.

4. A félév beosztása: Kéthetente 2 óra, előzetesen egyeztetett helyen és időpontban.

5. Vizsgakövetelmények: A tárgy szóbeli kollokviummal záródik. A vizsgára bocsátás feltétele ½-1 szerzői ív (20.000-40.000 leütés) terjedelmű, jogelméleti tárgyú dolgozat megírása. A dolgozat témáját a tárgy jegyzőjével kell egyeztetni. A szóbeli kollokvium a dolgozat „megvédéséből” és a kötelező tananyag számonkéréséből áll.

6. Kötelező tananyag: Bódig-Györfi-Szabó (szerk.): A Hart utáni jogelmélet alapproblémái. Miskolc, Bíbor Kiadó, 2004. kijelölt részei

7. Ajánlott irodalom:

A kötelező tananyagban és a tutorok által megjelölteken kívül:

H. Kelsen: *Tiszta jogtan.* (Ford.: Bibó I.) Budapest, 1988.

H. Kelsen: *Az államelmélet alapvonalai.* (Ford.: Moór Gy.) Miskolc: Bíbor Kiadó, 1997.

H. Kelsen: *Allgemeine Theorie der Normen.* Wien: Manz Verlag, 1979

Angolul: *General Theory of Norms.* (Transl.: M. Hartney) Oxford: Clarendon, 1991.

H. Coing: *A jogfilozófia alapjai.* (Ford.: Szabó B.) Budapest: Osiris, 1996.

H. L. A Hart: *A jog fogalma.* (Ford.: Takács P.) Budapest: Osiris, 1995.

H. L. A. Hart: 'Meghatározás és elmélet a jogtudományban.' In: Szabó M. – Varga Cs. (szerk.): *Jog és nyelv.* Budapest, 2000.

R. Dworkin: 'A szabályok modellje.' In: Szabófalvi J. (szerk.): *Mai angol-amerikai jogelméleti törekvések.* Miskolc: Bíbor Kiadó, 1996.

R. Dworkin: 'A politikai bírók és a joguralom.' In: Takács P. (szerk.): *Joguralom és jogállam.* Budapest, 1995.

R. Dworkin: 'Alkotmányjogi esetek.' In: Paczolay P. (szerk.): *Alkotmánybíráskodás – alkotmányértelmezés.* Budapest, 1995.

R. Dworkin: *Laws's Empire.* Cambridge, Mass.: Harvard U. P., 1986.

R. Dworkin: *Freedom's Law. The Moral reading of the American Constitution.* Oxford: Oxford U. P., 1986.

J. Rawls: *Az igazságosság elmélete.* (Ford.: Krokovay Zs.) Budapest: Osiris, 1997.

Kis J.: 'Az igazságosság elmélete. John Rawls magyarul.' In: *Világosság.* 1998/8-9.sz., 3-66.

Béndek P.: 'Rawls konstruktivizmusáról.' In: *Politikatudományi Szemle.* 1991/1. sz., 123-132.

Varga Cs. (szerk.): *Jog és filozófia.* Budapest, 1988.

Szabó M. (szerk.): *Ius humanum. Ember alkotta jog. Műhelytanulmányok.* Miskolc: Bíbor, 2001.

Szabó M. (szerk.): *Natura iuris. Természetjogtan & jogpozitivizmus & magyar jogelmélet.* Miskolc: Bíbor, 2002.

Szabó M. (szerk.): *Szabály és/vagy norma a jogelméletben.* Miskolc, Bíbor Kiadó, 2004.

Első foglalkozás időpontja ügyében keresse a tárgyjegyzőt (jogszami@uni-miskolc.hu)

(Dr. Szabó Miklós)
egyetemi tanár

IV. szemeszter

„Bűnügyi tudományok fejlődési irányai”

I. A tantárgy oktatásának célja

Az egy féléves oktatási program célja a bűnügyi tudományok, ezen belül a büntetőjog-tudomány, büntetőeljárás jog tudomány és a kriminológia leglényegesebb új nemzetközi és hazai eredményeinek bemutatása, valamint a meghatározó külföldi és hazai kriminálpolitikai tendenciák, büntető anyagi jogi és eljárásjogi jogalkotási törekvések és megoldások, továbbá bűnmegelőzési megközelítések, programok bemutatása.

II. Követelményrendszer

Vizsgakövetelményként a hallgatóknak – a tárgyjegyzővel legkésőbb március 20-ig egyeztetett témáról – egy ív terjedelmű dolgozatot kell írniuk. A dolgozat leadási határideje: 2013. június 30. A minősítés öt fokozatú osztályozással történik.

III. A program tanulmányozásához ajánlott irodalom

Bárd Károly: Európai büntetőpolitika. In: Tények és kilátások. Szerk.: Erdei Árpád. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1995. 149-159. o.

Csemáné Dr. Váradi Erika – Lévay Miklós: A fiatalkorúakra vonatkozó rendelkezések az új Büntető Törvénykönyvben. Büntetőjogi kodifikáció, 2002. 1. szám (megjelenés alatt).

Farkas Ákos: Büntetőjogi együttműködés az Európai Unióban. Osiris Kiadó, 2001.

Farkas Ákos: A falra akasztott nádpálca avagy a büntető igazságszolgáltatás hatékonyságának korlátai. Osiris, Budapest, 2002.

Farkas Ákos – Róth Erika: Tanúvédelem a büntető eljárásban. Magyar Jog, 1992. 10.

Görgényi Ilona: A bűncselekménnyel okozott kár megtérítésének perspektívái. In: Lévay Miklós (szerk.): A büntetőeljárás modernizációja az európai jogharmonizáció és a növekvő bűnözés kettős szorításában. II. Országos Kriminológiai Vándorgyűlés anyaga. Kriminológiai Közlemények külökiadás, a Magyar Kriminológiai Társaság kiadványa, Bp. 1998, 96-113.o.

Görgényi Ilona: Régi és új paradigma: a restoratív igazságszolgáltatás. In: Békés Imre Ünnepi kötet. Szerk.: Gellér Balázs. ELTE ÁJK, Budapest, 2000. 151-168.o.

Lévay Miklós: Az angol büntető igazságszolgáltatási politikáról, annak szerzőiről és szereplőiről. Bűnügyi Tudományi Közlemények. Bíbor Kiadó, Miskolc, 2000. 49-87.o.

Róth Erika (szerk.): A tanúvédelem útjai Európában. A Bűnügyi Tudományi Közlemények 3. sz. kötete. Bíbor Kiadó, 2002.

Barabás Andrea Tünde: Kárjótétel a magyar büntető igazságszolgáltatás történetében. Magyar Jog, 1993. évi 11. szám.

Blutman László: Az ártatlanság vélelmének hatóköre az európai alapjogokban. In: Emlékkönyv Dr. Szabó András egyetemi tanár 70. születésnapjára. Szeged, 1998. 57-75.o.

C. Wells: Corporations and Criminal Responsibility (Oxford: Clarendon Press, 1994)

Csonka Péter: Reversal of the burden of proof – compatible with the European Convention of Human Rights? In: Tanulmányok Szabó András 70. születésnapjára. Bp. Magyar Kriminológiai Társaság, 1998. 65-73.o.

Delmas-Marty, Mireille (ed.): Corpus Juris Economica 1997.

Farkas Ákos: Az EU törekvései a büntetőjogi együttműködés (át)alakítására, Bűnügyi Tudományi Közlemények 7., Bíbor Kiadó 2004. 9-26. o.

Freda Adler-Gerhard O. W. Mueller – William S. Laufer: Kriminológia. Ford. B. Varga Éva és Bódig Mátyás. Osiris Kiadó, Budapest, 2000.

Kígyóssy Katinka: A jogi személyek büntetőjogi felelőssége (MJ, 1999.12. 747-758.o.)

Lévay Miklós: Bűncselekmény-e a kábítószer-fogyasztás (Psychiatria Hungarica, 1999.3. 265-269.o.)

Masika Edit-Harmati Gergely: Egységes belbiztonsági és jogi térség Európában c. kötetből a II. rész: Az Európai bel- és igazságügyi együttműködés fejlődése az európai gazdasági közösség alapító szerződésétől az Amszterdami Szerződésig: 135-364.o. (Integrációs Stratégiai Munkacsoport, Bp., 1999).

Mediation in Panel Matters – Recommendation No. R (99) 19, adopted by the Committee of Ministers of the council of Europe on 15 September 1999.

Morvai Krisztina: Meditáció a mediációról – avagy gondolatok az elkövető és a sértett közötti konfliktus megoldásának új megközelítéséről. Magyar Jog, 1989. évi 2. szám.

Nagy Ferenc: Jóvátétel mint a konfliktusfeloldó büntető igazságszolgáltatás egyik formája. Jogtudományi közlöny, 1993. évi 3. szám.

Nagy Ferenc: A büntetőjog legújabb változásairól – nemzetközi kitekintés alapján. Megjelent a Tanulmányok Szabó András 70. születésnapjára c. kötetben. (Magyar Kriminológiai Társaság, Bp., 1998. Szerk. Gönczöl Katalin és Szabó András. 191-201. o.)

N. Lacey, C. Wells and D. Menre: Reconstructing Criminal Law (London: Butterworth, 1994)

Pieth, Mark: The Harmonization of Law Against Economic Crime. In: European Journal of Law Reform 1998/1999. Vol. 1. 527-545- p.

Roach, Kent: Four Models of the Criminal Process. In: The Journal of Criminal Law and Criminology, 1999. Vol. 89. 671-716. p.

Roger Hood: The Penalty (Oxford: Clarendon Press, 1996)

Stephens, Gene (ed.): The Future of Criminal Justice. Criminal Justice Studies Anderson Publishing Co., 1982. 1-22.p.

Szabó András: Büntetőpolitika és alkotmányosság. (JK. 1995. 9. 418-424.o.)

Szabó András: Alkotmány és büntetőjog (JK. 1999. 4. 165-171.o.)

Walker, Samuel: Taming the System. The control of Discretion in Criminal Justice 1950-1990. Oxford University Press, 1993.

Wiener A. Imre: A nemzetközi büntetőjog a nemzetközi jog aspektusából. Megjelent a Nyugat-európai hatások a magyar jogrendszer fejlődésében (ELTE ÁJK Kiadványa, Bp., 1994. Szerk.: Margitán Éva, Kisfaludi András, 31-64.o.)

Wiener A. Imre (szerk.): Büntetendőség, büntethetőség. Büntetőjogi tanulmányok. (KJK, MTA Állam- és Jogtudományi Intézete, Bp., 1997)

Zeder, F.: A büntetőjogi együttműködés jogi aktusai az Európai Unióban és azok államon belüli átültetése (MJ. 1999. 11. 682-689.o.)

Az első foglalkozás időpontja: ügyében keresse a tárgyjegyzőt (jogfa@uni-miskolc.hu)

Dr. Farkas Ákos
egyetemi tanár, tárgyjegyző

„A munkajog, az agrárjog és a környezetvédelmi jog az Európai Unióban”

I. A tantárgy oktatásának célja

1. A doktorképzésnek a címben megjelölt területe négy, egymással részben összefüggő joganyagot fog át. I. A munkajog ugyanis a társadalombiztosítási, ill. a szociális joggal azon az alapon függ össze, hogy: a) a munkában töltött ún. szolgálati évek alapozzák meg a társadalombiztosítási szolgáltatások iránti jogosultságot, b) a biztosítási típusok némelyike üzemi jellegű, c) a foglalkoztatás elősegítésének aktív és passzív eszközei, különösen a munkanélküli segélyezés szociális jogi természetű, d) az üzemi társadalombiztosítás területén érvényesül a kollektív érdekegyeztetés és a kollektív megállapodás. II. A munka- és a szociális jog az agrárjoggal: a mezőgazdasági munka és önfoglalkoztatási (egyéni vállalkozó farmer, gazdasági társasági vagy szövetkezeti tagi vállalkozókénti vagy alkalmazotti minőségben munkát végző) jogviszony alapján: a) az individuális munkajoggal (arbeits- und arbeitsähnliche Verhältnis), b) az előbb említett jogviszonnyal összefüggő agrár- érdekvédelmi tevékenységen keresztül a kollektív munkajoggal (mezőgazdasági munkáltató szövetségek és szakszervezetek érdekegyeztető tárgyalásai és kollektív szerződésai), c) a mezőgazdasági munka és farmervállalkozói jogviszony alapján a társadalombiztosítási joggal. III. Az agrárjog és a munkajog a környezetvédelmi joggal a következő területeken kapcsolódik egymással össze: a) a munkajog és a környezetvédelmi jog a munkahelyi környezet munkahigiéniai és munkavédelmi, valamint munkaegészségügyi követelményeit biztosító jogintézményeken keresztül, b) az agrártevékenység pozitívan, de ugyanakkor negatívan is befolyásolhatja a termőtalajállományt, a föld-, az erdő-, valamint a vadállományminőséget (kemizálás, növényvédelem, legelőtömegterhelés, erdő- és vadgazdálkodás szakszerűségének kérdése), a környezetet (vegyszerezés), valamint a természetet is (pl. erdőirtás, mocsárlecsapolás, stb.), c) a Magyarországon 2011-ben helytelenül megszületett, a nyugat-európai államokban azonban mindenütt fenn álló munkajoghoz hasonló érdekegyeztetési rendszer kiépülése az agrárjog és a környezeti jog területén; d) a munkavállalók erőteljesebb bevonása a vállalat és az üzemvezetésbe, ami a munka, a munkakörnyezetet is befolyásolni tudja.

2. Az Európai Unió munka-, szociális-, agrár- és környezetvédelmi jogának mind eme átfedési-összefüggési pontjai, mind pedig egyes saját szakterületi kérdései a tanács és a bizottság által kiadott jogforrásokkal konzisztens módon rendezve vannak, amelyekkel összhangban áll a tagállamok nemzeti szabályozása. Nem mondható mindez el a magyar jogrendszerre, amely a doktori program által átfogott jogterületet is még csak részben harmonizálta. Az előadások éppen ezért a jogharmonizációs szükségletre és a diszharmonizációs fonákságokra fókuszál és koncentrálnak.

1. A programhoz tartozó előadásokat Prof. Dr. Prugberger Tamás és dr. Csák Csilla egyetemi docens tartják az általuk összeállított témarendszer alapján.
2. 4. Az egyes témakörökhöz tartozó jogintézmények bemutatásánál az európai szabályozást ismertetjük, a magyar szabályozásra csak annyiban térünk ki, ha az ütközik az uniós normákkal.

II. A tantárgy oktatási programja, előadási ütemezése

	<i>Óra- szám</i>	<i>Címe</i>	<i>Előadó</i>
1	2	A munkaügyi- és a szociális érdekegyeztetés fajtái, szereplői, célja, rendszere, kialakult formái, valamint a kollektív szerződés, továbbá az érdekviták rendszere és rendezése az EU-ban, összevetve az USA-val	Prugberger Tamás
2	1	Az érdekegyeztetés európai mechanizmusa az agrárium és a környezeti jog területén, agrárpiaci rendtartás	Prugberger Tamás és Csák Csilla
3	2	Az üzemi tanács intézménye az EU tagállamokban, az európai üzemi tanács. Az ÚT feladata, szerepe, jogosítványrendszere és a nemzeti jogokban kialakult egyes szervezeti formái	Prugberger Tamás
4	2	Az agrárjog, mint a vidékfejlesztés joga az AGENDA 2000 tükrében és ennek pénzügyi/hitelezési, infrastruktúra-fejlesztési, környezet-természetvédelmi, valamint foglalkoztatási vonatkozásai	Csák Csilla
5	2	A munkaszerződés, ill. a munkaviszony egyes intézményi csomópontjaihoz tartozó európai normák bemutatása és elemzése	Prugberger Tamás
6	2	Az agrárjog főbb jogharmonizációs területei és a jogharmonizáció előrejutása Magyarországon	Csák Csilla
7	2	Az európai környezet- és természetvédelmi jog és felelősségi rendszer	Prugberger Tamás, Csák Csilla
8	2	A nyugat-európai társadalombiztosítási strukturális rendszer	Prugberger Tamás

Összesen: 15 óra/félév

Az első foglalkozás időpontja: ügyében keresse a tárgyjegyzőt

III. Követelményrendszer

A nappali oktatáson résztvevők az előadásokon és a szakszemináriumokon való jelenlét mellett – előre egyeztetett tárgyú - egy ív terjedelmű – dolgozatot kötelesek írni vagy pedig a szakszemináriumon a szakszeminárium témaköréből előadást köteles tartani. A levelező hallgatók az előadásokat és a szakszemináriumokat nem kötelesek látogatni. Ők a tantárgyi tematikához kapcsolódó egy ív terjedelmű dolgozattal és egy kiválasztott kötelező irodalom ismeretének igazolásával szerezhetik meg a félévi érdemjegyet. A minősítés öt fokozatú.

IV. Irodalom

a) Kötelező irodalom:

Agrárjog Novotni Kiadó, Miskolc, 2007

Bándi Gyula: Környezetvédelmi kézikönyv. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1995.

Fodor László: Integratív környezetjog. Bíbor Kiadó, Miskolc, 2000.

Csák Csilla: Környezetjogi előadások. Novotni Kiadó, Miskolc, 2008.

Fodor László-Prugberger Tamás: A környezeti jog dogmatikai rendszere. Környezetgazdálkodási Intézet, Budapest, 1995.

Kenderes György: A munkaszerződés hazai szabályozásainak alapkérdései. Novotni Kiadó, Miskolc, 2008.

Könczei – Gyulavári: Európai szociális jog, Osiris Kiadó, Budapest 2000.

Prugberger Tamás: A munkavégzéssel összefüggő kapcsolatok jogi szabályozásának fejlődéstörténete. In: Miskolci Bodnár Péter (szerk.), A civilisztika fejlődéstörténete. Doktori Tankönyvek 2. Miskolc, 2006.

Prugberger Tamás: Európai és magyar összehasonlító munka- és közszolgálati jog, CompLex, Budapest, 2001.

Fabók András-Prugberger Tamás: Társadalombiztosítási jog. Szt. István Társulat, Budapest, 2006.

Prugberger Tamás-Rácz Zoltán-Sztojkané: Magyar és európai foglalkoztatás támogatási, munkavédelmi és munkaügyi igazgatási jog. Bíbor Kiadó, Miskolc 2006. a foglalkoztatástámogatási rész helyett Prugberger: A foglalkoztatástámogatás és az igazgatás joga. Bíbor Kiadó, 2011.

Prugberger Tamás: Az európai munkajog vázlata. DE ÁJK-Licium Kiadása, Debrecen, 2006.

Prugberger Tamás: Az európai szociális jog vázlata, DE ÁJK Kiadás, Debrecen 2008.

Prugberger Tamás: A munkajog és a polgári jog kapcsolata a globalizálódó gazdasági viszonyok között. Kompetitív Könyvek 5. Debrecen, 2006.

Prugberger Tamás: Munkajogi normatív értékek és a globalizálódó gazdaság, Bíbor Kiadó, Miskolc, 2008.

Prugberger Tamás: Globalizáció, neoliberalizmus és a jog. Van-e kiút az útvesztőből? Kairosz Kiadó, 2008.

b) Ajánlott irodalom:

Bakács Tibor: Európai környezeti jog. Környezetgazdálkodási Intézet. Budapest, 1994.

Gyulavári Tamás (szerk.): Az Európai Unió szociális dimenziója, SzCsM Kiadás, Budapest, 2000.

Kiss György (szerk.): Az Európai Unió munkajoga. Osiris Kiadó, Budapest, 2000.

Kiss György: Munkajog. Osiris, Budapest 1998.

Kiss György: Az alapjogok kollíziója a munkajogban. Pécs, 2011.

Dr. Prugberger Tamás
Prof. Emeritus

Dr. Csák Csilla
tanszékvezető egyetemi docens

**III. PROGRAMOKHOZ KAPCSOLÓDÓ MEGHIRDETETT SZAKSZEMINÁRIUMOK
(a programhoz tartozó hallgatóknak kötelező, a többiek speciális kollégiumként
felvehetik)**

Alkotmányjogi szakszeminárium II.

2012/2013. II. félév

1. *Az alkotmányos szervek rendszere.* Általános kérdések. A hatalommegosztás érvényesülése az Alkotmányban. A parlamentáris kormányforma.
2. *A törvényhozó hatalom és eljárása.* Az Országgyűlés megalakulása, szervezete, megszűnése. A törvényhozatali eljárás. Az országgyűlési képviselők jogállása.
3. *A végrehajtó hatalom.* A közigazgatás alkotmányos alapjai. A közigazgatási szervek. Az államigazgatás és az önkormányzati igazgatás.
4. *A Kormány alkotmányos helyzete.* A Kormány megalakulása, összetétele, megszűnése. A miniszterelnök szerepe a kormányban. A Kormány feladatai. A Kormány és a Kormány tagjainak felelőssége.
5. *Az önkormányzatok alkotmányos alapjai.* Az önkormányzás, mint szervezési elv. A területi- helyi önkormányzatok. Az önkormányzati autonómia. Az önkormányzatok önállóságának garanciarendszere. Az önkormányzatok típusai. Az önkormányzatok egyenlősége.
6. *A köztársasági elnök alkotmányos helyzete.* A köztársasági elnök megválasztása, megbízatási ideje, a megbízatás megszűnése. A köztársasági elnök feladat- és hatáskörei. A miniszteri ellenjegyzés jogintézménye. Az elnöki vétó: alkotmányos vétó és politikai vétó.
7. *A bíróságok és ügyészségek.* A bíróságok szervezete és feladata. A bírósági szervezet függetlensége és a bírói függetlenség. Az ügyészi szervezet. A Legfőbb Ügyész alkotmányos helyzete.
8. *Az Alkotmánybíróság helyzete.* Az Alkotmánybíróság jelentősége az alkotmányos demokráciákban. Az Alkotmánybíróság hatáskörei és eljárása. Az Alkotmánybíróság szervezete. Az alkotmánybírák jogállása.

IRODALOM:

- Ádám Antal: A köztársasági elnök, az Országgyűlés és a Kormány viszonyáról. Magyar Közigazgatás, 1991. 11.
- Bragyova András: Az új Alkotmány egy koncepciója. KJK-MTA ÁJI, Budapest, 1995.
- Bragyova András: Az Alkotmánybíráskodás elmélete. Budapest, KJK-MTA ÁJI, 1994.
- Dezső Márta – Bragyova András: A második kamarák. Budapest 1989.
- Halmi Gábor: Az alkotmányvédelem: az állami hatalom korlátozása. Társadalmi Szemle, 1991. 5.
- Kilényi Géza: Az Alkotmánybíróság és a közigazgatási bíráskodás. Jogtudományi Közlöny, 1991. 5-6.
- Kis János: Alkotmányos demokrácia. Budapest, Indok, 2000.

Kukorelli István: Alkotmánytan I. Osiris Kiadó, Budapest, 2007.
Sólyom László: Az alkotmánybíráskodás kezdetei Magyarországon. Budapest, Osiris, 2001.
Verebélyi Imre: A kormányzás és a közigazgatás reformjának tervezete.
Magyar Közigazgatás, 1996. 4.

Követelmény: kollokvium vagy levelező hallgatók esetében helyette dolgozat írása.

Dr. Paulovics Anita
egyetemi tanár

Alkotmányjogi szakszeminárium IV.
2012/2013. II. félév

- 1. Az állam objektív intézményvédelmi kötelezettsége.* Az állam aktív magatartását és az állami passzivitást igénylő alapjogok elhatárolása. Alapjogok, államcélok, állami feladatok. Az intézményvédelmi kötelezettség értelmezése az Alkotmánybíróság gyakorlatában.
- 2. Szociális jogok.* A szociális biztonsághoz és a társadalombiztosításhoz való jog. A társadalombiztosítás vegyes rendszere: vásárolt jogok és szolidaritás. A szociális biztonsághoz való jog minimuma. A várományok és a szerzett jogok védelme.
- 3. A munkához való jog.* A munkához való jog fő eleme: a foglalkozás szabad megválasztásának joga, illetve e jog korlátozhatósága az Alkotmánybíróság gyakorlatában. A foglalkozások folytatásához szerzett jogok alkotmányos megítélése.
- 4. A felsőoktatás autonómiája és a tudományos élet szabadsága.* A felsőoktatáshoz való jog. A felsőoktatási autonómia határai. Felsőoktatás és tudomány. A tudományos és a művészeti élet szabadsága.
- 5. A környezethez való jog.* Az egészséges környezethez való jog értelmezése az alkotmánybírósi határozatokban. A természetes és épített környezet védelme. A környezethez való jog korlátozhatósága, kapcsolata más alapjogokkal. A szerzett jogok védelme és a környezethez való jog.
- 6. A betegjogok.* Az általános betegjogok az egészségügyi törvényben. Sajátos szabályozási terület: a pszichiátriai betegek jogai és azok korlátozhatósága. A bioetikai jogok megjelenése.
- 7. A gyermekek jogai.* A gyermeki jogok és az ifjúság védelme szabályozása az Alkotmányban. A gyermek és a szülő jogai és kötelességei. Az állam szerepe a gyermekjogok területén. A gyermekek jogainak veszélyeztetése, megsértése elleni védelem. Az állam intézmény- és eszközrendszere.

IRODALOM:

Balogh – Holló – Kukorelli – Sári: Az Alkotmány magyarázata. KJK, Budapest, 2003.
Bragyova András: Az új Alkotmány egy koncepciója. KJK-MTA ÁJI, Budapest, 1995.
Halmai Gábor – Tóth Gábor Attila: Emberi jogok. Osiris, Budapest, 2008.

Kardos Gábor: Emberi jogok egy új korszak határán. T-Twins, Budapest, 1995.
Kovács József: Bioetikai kérdések a pszichiátriában és a pszichoterápiában. Medicina, Budapest, 2007.
Sári János – Somody Bernadette: Alapjogok. Alkotmánytan II. Osiris, Budapest, 2008.

Követelmény: kollokvium vagy levelező hallgatók esetében helyette dolgozat írása.

Dr. Paulovics Anita
egyetemi tanár

„A munka- és szervezeten belüli vállalozási viszonyok magyarországi jogi rendezésének problémái az ipari és a mezőgazdasági termelés, valamint a kereskedelem területén az európai jogfejlődés tükrében”

című programhoz kapcsolódó *Munkajogi szakszeminárium* tematikája és követelményrendszere
2012/2013. tanév II. félév

I. A tárgy megjelölése: *Munkajogi szakszeminárium II. (Munkajogi tárgyú részprogram esetében)*

II. A tárgy célja: A programra jelentkező doktorjelöltek munkajogi ismereteinek megalapozása, elmélyítése. Elvi segítségadás a készülő doktori disszertáció összeállításához.

III. A tantárgy tematikája:

Félévi óraszám: 15 óra

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munkamennyiség kreditben: 3

1. téma

A munkavállaló munkáltató általi kirendelése, kiküldetése a 96/71. sz. irányelv alapján, valamint a munkaerő-kölcsönzésről szóló 96/71 sz. irányelv figyelembevételével

2. téma

A munkáltató helyzetében jogutódlással beálló változás kihatása a munkaviszonyra a 77/187. sz. irányelv tükrében. Ezzel összefüggésben a csőd és a felszámolási eljárás munkaügyi vonatkozásai a 80/987/EGK irányelv tükrében. Az egyes európai államok idevonakozó nemzeti szabályozása és a magyar munkaügyi szabályozás problémája.

3. téma

A munkaviszonyból fakadó jogok és kötelezettségek az irányelvek alapján és a betegszabadság európai uniós rendezése. A munkáltató gondoskodási kötelezettsége a munkavállalóval szemben, és a munkáltató munkavállalóval szembeni versenytilalmi és a többi munkavállalóval történő együttműködési kötelezettsége. A munkáltató tájékoztatási kötelezettsége a 91/533/EGK irányelv tükrében.

4. téma

A munkaviszony megszűnése, és megszüntetése különös tekintettel a 75/129. sz. EGK irányelv alapján történő csoportos létszámleépítésre.

5. téma

A munkavállaló halála, rendes és rendkívüli felmondás, végkielégítés és a közszolgálatban a felmondás és a csoportos létszámleépítés problémája, mindez az EU tagállamok jogi rendezése tükrében.

IV. Minősítési feltételek:

A nappali oktatáson résztvevők az előadásokon és a szakszemináriumokon való jelenlét mellett – előre egyeztetett tárgyú - egy ív terjedelmű – dolgozatot kötelesek írni vagy pedig a szakszemináriumon a szakszeminárium témaköréből előadást köteles tartani. A levelező hallgatók az előadásokat és a szakszemináriumokat nem kötelesek látogatni. Ők a tantárgyi tematikához kapcsolódó egy ív terjedelmű dolgozattal és egy kiválasztott kötelező irodalom ismeretének igazolásával szerezhetik meg a félévi érdemjegyet. A minősítés öt fokozatú.

Dr. Csák Csilla
egyetemi docens

„A munka- és szervezeten belüli vállalkezési viszonyok magyarországi jogi rendezésének problémái az ipari és a mezőgazdasági termelés, valamint a kereskedelem területén az európai jogfejlődés tükrében”

című programhoz kapcsolódó *Munkajogi szakszeminárium*
tematikája és követelményrendszere
2012/2013. tanév II. félév

I. A tárgy megjelölése: *Munkajogi szakszeminárium IV. (Munkajogi tárgyú részprogram esetében)*

II. A tárgy célja: A programra jelentkező doktorjelöltek munkajogi ismereteinek megalapozása, elmélyítése. Elvi segítségadás a készülő doktori disszertáció összeállításához.

III. A tantárgy tematikája:

Félévi óraszám: 15 óra

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munkamennyiség kreditben: 3

1. téma

Az EU tagállamok szociális rendszere általában: a) a foglalkoztatás-támogatás és segélyezés intézménye, az aktív és passzív támogatások rendszere. A munkaerőpiaci szervezet felépítése az EU tagállamokban és Magyarországon. A képzési és továbbképző intézmények működése és fenntartási rendszere.

2. téma

A munkanélküli segélyezés formái az Európai Unió egyes államaiban és az idevonatkozó magyar szabályozás a gyakori módosítások tükrében. Kelet- és közép-európai államok segélyezési formái.

3. téma

Nyugdíj- és balesetbiztosítás valamint az üzemi balesetbiztosítás az EU irányelvek és a tagállamok nemzetközi szabályozása, továbbá a magyar jogi rendezés tükrében.

4. téma

Az egészségbiztosítás az Európai Unió államaiban és a magyar rendszer reformjának problémái.

Szociális alapon történő segélyezés, valamint a közhasznú munka.

5. téma

A munkaerő szabad áramlása, a munkavállalás szabadsága és a vállalkozás szabadsága az Európai Unióban.

IV. Minősítési feltételek:

A nappali oktatáson résztvevők az előadásokon és a szakszemináriumokon való jelenlét mellett – előre egyeztetett tárgyú - egy ív terjedelmű – dolgozatot kötelesek írni vagy pedig a szakszemináriumon a szakszeminárium témaköréből előadást kötelesek tartani. A levelező hallgatók az előadásokat és a szakszemináriumokat nem kötelesek látogatni. Ők a tantárgyi tematikához kapcsolódó egy ív terjedelmű dolgozattal és egy kiválasztott kötelező irodalom ismeretének igazolásával szerezhetik meg a félévi érdemjegyet. A minősítés öt fokozatú.

Dr. Csák Csilla
egyetemi docens

„A munka- és szervezeten belüli vállalászási viszonyok magyarországi jogi rendezésének problémái az ipari és a mezőgazdasági termelés, valamint a kereskedelem területén az európai jogfejlődés tükrében”

című programhoz kapcsolódó munkajogi szakszeminárium
tematikája és követelményrendszere
2012/2013. tanév II. félév

I. A tárgy megjelölése: *Munkajogi szakszeminárium II. (Környezetvédelmi jogi tárgyú részprogram esetében)*

II. A tárgy célja: A programra jelentkező doktorjelöltek környezetjogi, agrárjogi ismereteinek megalapozása, elmélyítése. Elvi segítségadás a készülő doktori disszertáció összeállításához.

III. A tantárgy tematikája:

Félévi óraszám: 15 óra

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munkamennyiség kreditben: 3

1. téma:

A földterület méhének és felszínének környezeti védelme. A bányászat és a geológiai kutatásokkal kapcsolatos környezetvédelem, a tájvédelem, valamint a föld felszínének az élettelen tényezőivel összefüggő környezeti védelem és barlangokkal összefüggő jogi normarendszer, hazai és külföldi viszonylatban.

2. téma:

A föld felszínének élőhelyi védelme, az élőnövényzet különösen az erdők védelme, erdő és levegőtisztaság védelem, erdő- és vadvédelem, az erdő és a természet egyéb növényi és állati életközösségének a védelme. Vad- és madárvédelem, a vizek élőközösségének a védelmére vonatkozó hazai és külföldi jogi szabályozás.

3. téma:

Mezőgazdasági tevékenységgel összefüggő környezeti védelem, különös tekintettel a növényvédő szerek használatára, a legelők és a legelőtakaró fenntartására vonatkozó védelem, valamint a mezőgazdasági termőföld termőképességének fenntartására vonatkozó védelmi tevékenység. Az agrominimum szabályozásának idevonatkozó szabályai.

4. téma:

A levegő és a vízvédelem a gyáripari tevékenységgel, valamint a közlekedéssel összefüggésben, továbbá települések környezetvédelme, ideértve az épített környezetvédelmét, telekrendezés, egyedi építmény és műemlékvédelem, továbbá a műszaki létesítményekkel összefüggő védelem.

5. téma:

Veszélyes anyagokkal összefüggő táj-, természet-, település- és ingatlanvédelem, valamint légtér-, földterület- és vízvédelem.

IV. Minősítési feltételek:

A nappali oktatáson résztvevők az előadásokon és a szakszemináriumokon való jelenlét mellett – előre egyeztetett tárgyú - egy ív terjedelmű – dolgozatot kötelesek írni vagy pedig a szakszemináriumon a szakszeminárium témaköréből előadást köteles tartani. A levelező hallgatók az előadásokat és a szakszemináriumokat nem kötelesek látogatni. Ők a tantárgyi tematikához kapcsolódó egy ív terjedelmű dolgozattal és egy kiválasztott kötelező irodalom ismeretének igazolásával szerezhetik meg a félévi érdemjegyet. A minősítés öt fokozatú.

Dr. Csák Csilla
egyetemi docens

„A munka- és szervezeten belüli vállalkozási viszonyok magyarországi jogi rendezésének problémái az ipari és a mezőgazdasági termelés, valamint a kereskedelem területén az európai jogfejlődés tükrében”
című programhoz kapcsolódó munkajogi szakszeminárium
tematikája és követelményrendszere
2012/2013. tanév II. félév

I. A tárgy megjelölése: *Munkajogi szakszeminárium IV. (Környezetvédelmi jogi tárgyú részprogram esetében)*

II. A tárgy célja: A programra jelentkező doktorjelöltek környezetjogi, agrárjogi ismereteinek megalapozása, elmélyítése. Elvi segítségadás a készülő doktori disszertáció összeállításához.

III. A tantárgy tematikája:

Félévi óraszám: 15 óra

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munkamennyiség kreditben: 3

1. téma:

A környezetvédelem gazdasági eszközei, a környezetvédelmi alapok, környezetvédelmi támogatások, és a környezetvédelem megjelenése, helye, szerepe a jogrendszerben.

2. téma:

A környezetvédelmi felelősség eszközei, a környezetvédelmi felelősségbiztosítás megjelenése, helye, szerepe a jogrendszerben.

3. téma:

A hulladékgazdálkodás alapfogalmai, speciális alapelvei és szabályai a magyar gyakorlatban.

4. téma:

Kihívások a magyar környezetjog előtt. A bővítéssel kapcsolatos teendők, és a csatlakozási tárgyalások eredményei.

5. téma:

Az agrár-környezetjog hatályos szabályai, a környezeti szempontok érvényesítése a '90-es évek Közös Agrárpolitikájában, a Mc.Sharry terv környezetvédelmi támogatásai, a vidékfejlesztés és a környezetvédelem.

IV. Minősítési feltételek:

A nappali oktatáson résztvevők az előadásokon és a szakszemináriumokon való jelenlét mellett – előre egyeztetett tárgy - egy ív terjedelmű – dolgozatot kötelesek írni vagy pedig a szakszemináriumon a szakszeminárium témaköréből előadást köteles tartani. A levelező hallgatók az előadásokat és a szakszemináriumokat nem kötelesek látogatni. Ők a tantárgyi tematikához kapcsolódó egy ív terjedelmű dolgozattal és egy kiválasztott kötelező irodalom ismeretének igazolásával szerezhetik meg a félévi érdemjegyet. A minősítés öt fokozatú.

Dr. Csák Csilla
egyetemi docens

„Az európai közös jog történeti, társadalmi gyökerei” című programhoz kapcsolódó jogtörténeti szakszeminárium tematikája és követelményrendszere

2012/2013. tanév II. félév

I. A tárgy megjelölése: *Jogtörténeti szakszeminárium*

II. A tárgy célja: A programra jelentkező doktorjelöltek jogtörténeti, tudomány-módszertani és kutatáselméleti ismereteinek megalapozása, elmélyítése. Elvi segítségadás a készülő doktori disszertáció összeállításához.

III. A tantárgy tematikája:

1. A jogtörténeti összehasonlító módszer alapelvei, a jogi komparatiztika módszertani jellegzetességei. A XIX. századi német források felhasználásának lehetősége a büntetőjog-történeti kutatásban. A Csemegi –kódex létrejöttére ható német kodifikációs művek.
2. A XX. századi történeti források szerepe a jogtörténeti feldolgozásokban. Az emberi jogok korlátozásának formái a két világháború között. A jog szerepe a fasiszta rendszer működtetésében. Jogfosztó rendelkezések a sajtó tükrében. A napisajtó, mint jogtörténeti forrás.
3. A helytörténetírás és a jogtörténet kapcsolata, módszertani kérdései. Az általános történet és jogtörténet kutatási szempontjainak összevetése. Miskolc várostörténetének jogtörténeti közelítése, a társadalomtörténet és jogtörténet kapcsolata.
4. Az antikvitás, a középkor kutatásának módszertani követelményei. A római jog továbbélésének kutatási irányai. A *ius commune* a történeti irodalomban. Továbbélő magánjogi intézmények és a jogtörténetírás.
5. A magyar katonai büntetőjogra vonatkozó hazai és nemzetközi irodalom áttekintése. A szakmai biográfia írásának módszertani követelményei. A tételes jog és a jogtörténet kapcsolódása, tárgyi, időrendi elhatárolás.
6. A kormányzattörténeti kutatások alapkérdései. Az újkori magyar közigazgatás történetének feldolgozási lehetőségei. A levéltári források szerepe a jogtörténeti kutatómunkában.

7. A jogtörténeti feldolgozás módszertana. A jogtörténeti tárgyú PhD dolgozatok tartalmi, módszertani követelményei. A jogtörténeti feldolgozás módszertana.
8. A tudományos szövegek hivatkozási rendszere, idegen művek felhasználásának szabályai. Félévzáró foglalkozás.

A szakszemináriumon a jogtörténeti programra jelentkező nappali tagozatos I-II. éves hallgatók részvétele kötelező.

Dr. Stipta István
egyetemi tanár, programvezető

A magyar jogbölcseleti gondolkodás története”

című

a „*Hagyomány és megújulás a jog elméleti megalapozásában*” doktori alprogramhoz
kapcsolódó jogelméleti szakszeminárium tematikája és követelményrendszere

I. A szakszeminárium oktatásának célja

A magyar jogbölcseleti tradíció legfontosabb korszakainak és kiemelkedő alakjainak megismerése fontos részét képezi a hazai jogi kultúrának. A szakszeminárium célja, hogy a doktorjelölteket megismertesse ezzel a tradícióval, mely fontos részét képezi az európai jogfilozófiai és jogtudományi gondolkodásnak. Az előadások felhasználják az alkalmat arra, hogy bemutassák a magyar jogbölcseleti gondolkodásra jelentős befolyással lévő európai jogfilozófiai irányzatokat is.

II. A tantárgy oktatási programja, előadási ütemterve

1. A jogbölcseleti gondolkodás kezdetei Magyarországon
- 2-3. A természetjogi gondolkodás kialakulása és képviselői
4. A kantiánus észjogi iskola követői
5. A történeti jogi iskola hatása és követői
- 6-8. A modern jogpozitivizmus és változatai
- 9-13. A neokantiánus jogbölcseleti gondolkodás és kiemelkedő alakjai
- 14-15. A polgári jogbölcseleti tradíció a második világháborút követően

III. Követelményrendszer

A doktorjelölteknek két számonkérési lehetőség közül lehet választani: a) 0,5 szerzői ív (20.000 n) terjedelmű a témakörhöz tartozó „tanulmány” megírása + a tanulmány kollokvium keretében való „megvédése”; b) a kötelező tananyag – a kötelező irodalomból a tárgyjegyző által megjelölt részek – szóbeli kollokvium keretében való számonkérése

IV. Irodalom

a) *Kötelező irodalom:*

- Loss – Szabadválvi – Szabó - H.Szilágyi - Zódi: *Portrénévázlatok a magyar jogbölcseleti gondolkodás történetéből* (Miskolc, Bíbor Kiadó,1995)
- Szabadválvi József: *A cselekvőségi elmélettől az újrealizmusig* (Budapest, Gondolat Kiadó – Debreceni Egyetem, 2004)

b) Tárgyhoz kapcsolódó (a tanszéken elérhető) ajánlott irodalom

ba) Általános áttekintés:

Szilágyi Péter: *Fejezetek Az ELTE Állam- és Jogelméleti Tanszékének történetéből*. In: Acta Facultatis Politico-Iuridicae Universitatis Scientiarum Budapestiensis de Rolando Eötvös Nominatae. Tomus XXVI. (Budapest, ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, 1984) 105-153. o.; Samu Mihály - Szilágyi Péter: Az állam- és jogelmélet oktatásának története egyetemünkön. In: Horváth Pál (szerk.): *Az Állam- és Jogtudományi Kar szerepe a magyar jogtudomány fejlődésében* (Budapest, ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, 1985) 313-392. o.; Szabadsfalvi József: *Jogbölcseleti hagyományok* (Debrecen, Debrecen University Press 1999.) 11-190. o.

ba) Egyes jogbölcseleket bemutató szakirodalom:

Cs. Kiss Lajos: Szabadság és kényszer (Horváth Barna szellemi pályája) In: Horváth Barna: *Angol jogelmélet* (Budapest, Pallas Stúdió – Attraktor Kft., 2001) 569-611. o.; Kupa László: *Pulszky Ágost bölcselete* (Budapest, Seneca Könyvkiadó, 1996); Nagy Endre: Erény és tudomány. Vázlat Somló Bódog gondolkodói pályájáról. *Világosság*, 23 (1981) 12, 764-772. o.; Pulszky Ágost társadalom- és államtana. *Szociológia*, 5 (1977) 2, 207-213. o.; Lehet-e tudományos a világnézet? Pikler Gyula értékmentes jogszociológiája. *Világosság*, 33 (1991) 2, 81-92. o.; Paczolay Péter: Moór Gyula jogfilozófiája. *Jogtudományi Közlöny*, 44 (1989) 10, 505-512. o.; Solt Kornél: Moór Gyula jogfilozófiájáról. *Holmi*, 6 (1994) 12, 1850-1862. o.; Szabadsfalvi József: „Demokrácia és jog”. Adalékok Horváth Barna politikaelméletéhez (1945/46.) *Magyar Közigazgatás*, 40 (1990) 7, 605-613. o.; Moór Gyula. *Egy XX. századi magyar jogfilozófus pályaképe* (Budapest, Osiris-Századvég, 1994); „Coactus tamen volui!” (Bibó István jogbölcseleti munkássága) *Forrás*, 22 (1985) 12, 13-21. o.; Szilágyi István: *Bibó István (1911-1979). Vázlat pályafutásáról és életművéről* (Miskolc, Bibó István Olvasókör, 1990); Zsidai Ágnes: Tény és érték (Moór Gyula és Horváth Barna jogfilozófiai vitája) *Jogtudományi Közlöny*, 44 (1989) 10, 513-519. o.; A perspektíva tüneménye. Horváth Barna jogfilozófiája. *Világosság*, 32 (1991) 12, 917-927. o.; A Tiszta Jogszociológia. (Bevezető tanulmány) In: Horváth Barna: *Jogszociológia* (Budapest, Osiris Kiadó, 1995) 11-58. o.; Percz László: A belátásos elmélettől a mezőelméletig. A magyar jogfilozófia fél évszázada: Pikler, Somló, Moór, Horváth. *Századvég*, 1998 őszi, Új folyam 10, 83-86. o. (ugyanaz megjelent: Hell Judit – Lendvai L. Ferenc – Percz László: *Magyar filozófia a XX. században*. Első rész. /Budapest, Áron Kiadó, 2000/ 114-120. o.); Szabadsfalvi József: Bibó István és a szegedi iskola. In: Dénes Iván Zoltán (szerk.): *A szabadság kis körei. Tanulmányok Bibó István életművéről* (Budapest, Osiris Kiadó, 1999) 125-152. o.; Angolszász hatások a második világháború előtti magyar jogbölcseleti gondolkodásban. *Állam- és Jogtudomány*, 37 (1999) 1-2, 51-88. o.; Pulszky Ágost. In: Hamza Gábor (szerk.): *Magyar Jogtudósok*. II. köt. Magyar Felsőoktatás Könyvek. 17. (Budapest, Professzorok Háza, 2001) 47-69. o.; Húsz év a magyar jogbölcseleti tradíció újraértékelésében. In: *Húsz éves a jogászképzés a Miskolci Egyetemen*. (Szerk.: Szabadsfalvi József) Miskolc, 2001. 415-432. o.; Természetjog és pozitívizmus. Szélgjegyzetek egy örökzöld vita két világháború közötti hazai jogbölcseleti irodalmához. In: Szabó Miklós (szerk.): *Természetjog és pozitívizmus a mai magyar jogelméletben*. (Miskolc, Bíbor Kiadó, 2002) 9-29. o.; A természetjog rehabilitációja: Hegedüs József „szinthétikus” jogbölcselete. In: *Ius unum, lex multiplex*. Liber Amicorum Studia Z. Péteri Dedicata. Tanulmányok a jogösszehasonlítás, az államelmélet és a jogfilozófia köréből / Studies in Comparative Law, Theory of State and Legal Philosophy, [Jogfilozófiák / Bibliotheca Iuridica. Liber amicorum 13] szerk. H. Szilágyi István – Paksy Máté (Budapest, Szent István Társulat, 2005) 513-523. o.; Losonczy István Kelsen-kritikája. *Világosság*, XLVI. évf. (2005) 10. sz. 91-98. o.; Egy „tisztabb, szintetikus módszertani felfogás” – Irk Albert jogbölcseleti

munkássága. *JURA* (A Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának tudományos lapja), 11 (2005) 2, 128-134. o.

Dr. Szabó Miklós
egyetemi tanár, tárgyjegyző

A jogi nyelv

című,

a „*Hagyomány és megújulás a jog elméleti megalapozásában*” doktori programhoz kapcsolódó jogelméleti szakszeminárium tematikája és követelményrendszere

I. A tárgy megjelölése: jogelméleti szakszeminárium

II. A tárgy oktatásának célja: *A jog azon aspektusának elemzése, hogy a jog mint társadalmi intézményrendszer – mind a jogalkotásban, mind a jogalkalmazásban – a nyelv közbenjöttével fejt ki működését. Ennek feltárásához két kérdéskörben kell elmélyülni: egyrészt szükség van a nyelvtudomány alapismereteinek, fogalmainak, irányzatainak megismerésére, másrészt arra, hogy a nyelvtudomány és nyelvfilozófia eredményei hogyan jelennek meg a jogi gondolkodásban. A szakszeminárium célja annak tudatosítása, hogy a jog működését miként határozza meg a nyelviség dimenziója.*

III. A tárgy tematikája:

1. A „modern nyelvtudomány kialakulása: F. de Saussure; N. Chomsky
2. A szemiotika és területei: szintaxis, szemantika, pragmatika
3. A nyelvtudomány határterületei; igazságügyi nyelvészet
4. A nyelvfilozófia kialakulása és problémái; L. Wittgenstein
5. A „jogi nyelv” sajátosságai
6. A jogi fogalmak természete
7. Jelentés és értelmezés a jogban; hermeneutika

IV. Minősítési feltételek: A hallgató két számonkérési mód közül választhat: (a) ½ - 1 szerzői ív (20.000 – 40.000 leütés) terjedelmű, a tárgyhoz kapcsolódó témájú tanulmány megírása és megvitatása; (b) a kötelező tananyag szóbeli kollokvium keretében történő számonkérése.

V. A tananyag:

Kötelező irodalom: Szabó Miklós – Varga Csaba (szerk.): *Jog és nyelv*. Budapest: TEMPUS, 2000.

Ajánlott irodalom: a foglalkozásokon kijelölt anyag.

Szabó Miklós
egyetemi tanár

A mai magyar közigazgatástudomány fő irányvonalai
című szakszeminárium tematikája és követelményrendszere, amely a „Közigazgatás
korszerűsítésének megalapozása” doktori alprogramhoz kapcsolódik
Közigazgatási jogi szakszeminárium II. szemeszter

1. **A szakszeminárium címe:** A mai magyar közigazgatástudomány fő irányvonalai
2. **A szakszeminárium célja:** miután a doktorjelöltek az I. szemeszterben lefolytatott és a fenti programhoz kapcsolódó szakszemináriumon megismerkedtek a magyar közigazgatástudomány klasszikusaival és a közigazgatástudomány korábbi főbb irányjaival, a jelen szemeszterben meg kell ismerkedniük a mai magyar közigazgatástudomány legfontosabb képviselőivel és tudományos tevékenységükkel. ebből következően a jelen szakszeminárium célja a mai magyar közigazgatástudomány képviselőinek és munkásságuknak bemutatása, illetve tanulmányozása.
3. **A szakszeminárium tematikája:**
A tematika elkészítésénél figyelemmel kell lenni arra, hogy a heti óraszám mindössze 1, azaz a fő hangsúly a doktorjelölt egyéni felkészülésén van. Ehhez igazodóan a tematika az alábbi:
  1. A közigazgatási jogtudományi irányzat és képviselői (3 óra)
  2. A közigazgatástani irányzat és képviselői (2 óra)
  3. A szervezéstudományi irányzat és képviselői (5 óra)
  4. Közigazgatási informatikai irányzat és képviselői (5 óra)
4. **Vizsgakövetelmények:** a doktorjelöltnek lehetősége van két számonkérési forma közül választani. Az egyik lehetőség az, hogy az ajánlott irodalom és a szakszemináriumon elmondottak alapján felkészül és vizsgát tesz, a másik pedig az, hogy a jelölt elkészíti egy legalább egy szerzői ív (40.000 n) terjedelmű és a szakszeminárium tematikájához kapcsolódó dolgozatot és azt kollokvium keretében a Tanszéken megvédi.
5. **Kötelező irodalom:**
  1. Szamel Lajos: A magyar közigazgatástudomány KJK Budapest, 1977.
  2. Lőrincz-Nagy-Szamel: A közigazgatás kutatásának tudományos irányzatai KJK Budapest, 1976.
  3. Lőrincz Lajos: Állandóság és változás a közigazgatásban Magyar Közigazgatás, 1991. december
  4. Kalas Tibor: Számítógép az államigazgatásban KJK Budapest, 1979.
  5. Torma András: Európai közigazgatás, régiók, önkormányzatok Virtuóz Kiadó Budapest, 2001.
  6. Berényi Sándor: Közigazgatás a modern társadalomban KJK Budapest, 1990.
  7. Kovacsics József: Bevezetés az államigazgatási informatikába Akadémiai Kiadó, Budapest, 1980.
  8. Közigazgatástudományi Antológia Első és Második kötet (szerk.: Lőrincz Lajos) Unió Kiadó, Budapest, 1996.
  9. Tanulmányok a közigazgatás szervezeti és jogi intézményei köréből (szerk.: Ficzer Lajos) Unió Kiadó, Budapest 1995.
  10. Madarász Tibor: Közigazgatás és jog KHK Budapest 1987.

11. Molnár Miklós: Funkcionalizmus és a jogtudomány új szemléleti horizontjai Magyar Jog 1995. évi 2. szám
12. A magyar közigazgatás korszerűsítésének elvi és gyakorlati kérdései (szerk.: Fogarasi József) Unió Kiadó Budapest, 1996.
13. Lőrincz Lajos: A közigazgatás alapintézményei HVG ORAC Kiadó, Budapest, 2005.
14. Csáki Gyula Balázs: Az elektronikus közigazgatás tartalma és egyes gyakorlati kérdései HVG ORAC Kiadó Budapest, 2010.
15. Magyary Zoltán: Közigazgatásfejlesztési Program (MP11.0) A haza üdvére és a köz szolgálatában. KIM. Budapest, 2011. június 10.

6. Ajánlott irodalom

Az Állam- és Igazgatás, az Új Magyar Közigazgatás, a Közigazgatási Szemle, a Közjogi Szemle, a Comitatus és a Magyar Közigazgatás utóbbi 20 évének számai alapján felkészülés, különös tekintettel a kötelező irodalomban megjelölt szerzők publikációira, továbbá a következő személyekre: Ficzer Lajos, Kalas Tibor, Paulovics Anita, Nyitrai Péter, Dudás Ferenc, Balázs István, Verebélyi Imre, Kaltenbach Jenő, Kiss László, Ivancsics Imre, Molnár Miklós, Madarász Tibor, Forgács Imre, Nagy Marianna, Fazekas Marianna, Müller György, Kilényi Géza, Varga Zs. András, Patyi András munkásságára.

Miskolc, 2013. január

Dr. Torma András
egyetemi tanár

A közigazgatás kérdései az EU-ban

című szakszeminárium tematikája és követelményrendszere, amely a "Közigazgatás korszerűsítésének megalapozása" doktori alprogramhoz kapcsolódik
Közigazgatási jogi szakszeminárium IV. szemeszter

1. **A szakszeminárium címe:** Az Európai Unió és a közigazgatás kapcsolata

2. **A szakszeminárium célja:**

Miután a doktorjelöltek az I. szemeszterben a közigazgatás és a közigazgatás-tudomány kialakulásával, kezdeti fejlődésével-, a II. szemeszterben a mai magyar közigazgatás-tudomány fő irányvonalaival-, a III. szemeszterben pedig a mai külföldi közigazgatás-tudomány fő irányvonalaival ismerkedtek meg, a jelen szemeszterben az Európai Unió és a közigazgatás kapcsolatrendszerének feltárása a fő cél. Ennek során a doktorjelölt megismerkedik az Európai Unió, illetve az európai közigazgatás központi szerveivel, e szervek általános jellemzőivel és működésével. Ezt követően kerül sor a régiók és önkormányzatok helyzetének vizsgálatára, majd a központi szervek és a tagállami közigazgatások kapcsolatrendszerének bemutatására. A vizsgálat vont utolsó kérdéskör az Európai Unió és a magyar közigazgatás kapcsolata.

3. A szakszeminárium tematikája:

A tematika elkészítésénél figyelemmel kell lenni arra, hogy a heti óraszám mindössze 1, azaz a fő hangsúly a doktorjelölt egyéni felkészülésén van. Ehhez igazodóan a tematika az alábbi:

1. Az EU-közigazgatás központi szervei
2. Az EU-közigazgatás központi szerveinek általános jellemzői
3. Az EU-közigazgatás központi szerveinek működése: európai CITDÖVKE
4. Régiók Európája
5. Önkormányzatok Európája
6. Az EU és a tagállamok közigazgatásának kapcsolata
7. Az EU és a magyar közigazgatás: az EU ügyek magyar kormányzati koordinációja

4. Vizsgakövetelmények:

A doktorjelöltnek lehetősége van két számonkérési forma közül választani. Az egyik lehetőség az, hogy a kötelező és az ajánlott irodalom, továbbá a szakszemináriumon elmondottak alapján felkészül, és vizsgát tesz, a másik pedig az, hogy a jelölt elkészít egy legalább egy szerzői ív (40.000 n) terjedelmű és a szakszeminárium tematikájához kapcsolódó és a tárgyjegyzővel egyeztetett témakörű dolgozatot, majd azt kollokvium keretében a Tanszéken megvédi.

5. Kötelező irodalom:

1. Az önkormányzatokról szóló törvények Nyugat-Európában (Szerk.: Kara Pál) BM ÁSZI 1989
2. Nyugat-Európa Alkotmányai KJK Budapest, 1988.
3. Észak-Európa Alkotmányai Államtudományi Kutatóközpont, 1992.
4. Balázs István: A polgári államok központi igazgatás és közszolgálati rendszerének alapvonásai BM ÁSZI, Budapest, 1986.
5. Mihajlov Dobromir: Tájékoztató adatok az európai országok helyi és területi közigazgatási rendszeréről Magyar Közigazgatás 1997. évi 4. száma
6. Kondorosi Ferenc: Az euroatlanti integráció hatása a közjogra Magyar Közigazgatás 2003. évi 1. száma
7. Czuczai Jenő: Az európai közigazgatási térség In: Magyar közigazgatási jog különös rész (szerk.: Ficzer-Forgács) Osiris Kiadó, Budapest, 1999.
8. Lőrincz Lajos: Európai integráció – magyar közigazgatás Magyar Közigazgatás 1998. évi 7. száma
9. Pálné Kovács Ilona: Regionális politika és közigazgatás Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs 1999.
10. Balázs István: A XXI. század közigazgatásának kihívásai Magyar Közigazgatás 2000. évi 7. száma
11. Verebélyi Imre: Az Európai Unió hatása a nemzeti közigazgatásra és kormányzásra Magyar Közigazgatás 2002. évi 6. száma
12. Szigeti Ernő (szerk.) Régió, közigazgatás, önkormányzat Magyar Közigazgatási Intézet, Budapest 2002.
13. Forgács Imre: Az állam szerepének változásai az európai integráció tükrében Magyar Közigazgatás 2000. évi 7. száma
14. Józsa Zoltán: A nyugat-európai államok önkormányzatai és az Európai Unió Magyar Közigazgatás 1999. évi 5. száma
15. Forgács Imre: Mégsem éjjeliőr? Osiris-Zrinyi Jogi Kiadó, Budapest, 2009.

16. Rinaldo Locatelli: A helyi önkormányzatok 10 éve Magyarországon Magyar Közigazgatás 2000. évi 9. száma
17. Forunier, Jacques: A megbízható közigazgatás Magyar Közigazgatás 1997. évi 10. száma
18. Horváth Zoltán: Kézikönyv az Európai Unióról Magyar Országgyűlés, Budapest, 2005.
19. Ibanez, Alberto: A közösségi jog ellenőrzése és végrehajtása Osiris Kiadó, Budapest, 2000.
20. Navracsics Tibor: Európai belpolitika Korona Kiadó, Budapest, 1998.
21. Verebélyi Imre: Kis-, vagy nagyméretű alapszintű önkormányzatok Magyar Közigazgatás 1993. évi 4. száma
22. Nyikos Gyöngyi: Önkormányzatok az EU-ban Magyar Közigazgatás 1997. évi 9. száma
23. Orava Márta: Felkészülés az EU-hoz való csatlakozásra, önkormányzati szempontból Magyar Közigazgatás 1999. évi 1-2. száma
24. Dudás Ferenc-Hazafi Zoltán: A közigazgatást és annak személyi állományát érintő harmonizációs törekvések az EU-ban I., II. és III. Magyar Közigazgatás 2000. évi 1., 2. és 3. száma
25. Torma András: Európai közigazgatás, régiók, önkormányzatok Virtuóz Kiadó, Budapest, 2001.
26. Torma András: Kísérlet az EU-intézményrendszer működése igazgatástudományi modelljének leírására Magyar Közigazgatás 2002. évi 7-8. száma
27. Torma András: Önkormányzati reformok Nyugat-Európában és tanulságaik Magyar Közigazgatás 2002. évi 9. száma
28. Torma András: Adalékok az EU-közigazgatás fogalmához Magyar Közigazgatás 2002. évi 2. száma
29. Torma András: Quo vadis európai regionális politika In: Publicationes Universitatis Miskolcensis. Sectio Juridica et Politica. Tomus XXII. Miskolc University Press, 2004.
30. Torma András: Quo vadis európai regionális politika? (II.) In: Publicationes Universitatis Miskolcensis. Sectio Juridica et Politica. Tomus XXVII./2. Miskolc University Press, 2009.
31. Torma András: Az Európai Közigazgatási Térségekről – magyar szemmel. Miskolci Jogi Szemle VI. évf. 2011. Különszám
32. Torma András: Hét tézis az EU és a tagállamok közigazgatása közötti kapcsolatról In: Publicationes Universitatis Miskolcensis. Sectio Juridica et Politica. Tomus XXIX./2. Miskolc University Press, 2011.

6. Ajánlott irodalom

1. A brit helyi közigazgatás Magyar Közigazgatási Intézet, Budapest, 1984.
2. Közigazgatás (szerk.: R.J. Stillman) Osiris, Budapest, 1994.
3. Balázs István: Változások és reformok a francia területi közigazgatásban Magyar Közigazgatás, Budapest, 1986. július
4. Paulovics Anita-Torma András: A Társulási Megállapodás és az *acquis communautaire* hatása a magyar önkormányzatokra Magyar Közigazgatás 2001. évi 9. száma

Miskolc, 2013. január

Dr. Torma András
egyetemi tanár

„A pénzügyek jogának tudományos megalapozása” c. doktori programhoz kapcsolódó

Pénzügyi jogi szakszeminárium II.

tematikája és követelményrendszere

2012/2013. tanév II. félév

I. A tárgy megjelölése: *Pénzügyi jogi szakszeminárium II.*

II. A tárgy célja:

E félévben az oktatás célja a pénzügyek jogának tudományos megalapozása című doktori programra jelentkező résztvevőket részletesen megismertetni az adott jogág egy-egy speciális területével, a jogág kialakulási és fejlődési tendenciával. A képzésben résztvevő doktorjelölt kutatáselméleti ismereteinek megalapozása, elmélyítése, elvi segítségadás a disszertáció összeállításához. E félévben az oktatás az adójog területét fogja át, elsősorban a nemzetközi adózás, európai adójog, jogharmonizáció témáinak feldolgozásával. Ezen belül elsősorban az adott jogterület lehetséges tartalmi változásait és átalakulási folyamatait tekintjük át.

III. A pénzügyi jogi szakszeminárium II. részletes tematikája:

(félévi órakeret: 15 óra)

1. Az adójog fejlődési tendenciái: a nemzetközi adózás alapjai. Alapelvek, kapcsoló elvek, jogági elhatárolás.
2. A kettős adóztatási egyezmények főbb általános rendelkezései. Az egyezmények alkalmazási célja – az adókikerülés problémája, az egyezmények kettős adóztatást elkerülő módszerei.
3. A mentesítés és beszámítás vizsgálata az egyes kettős adóztatási egyezményekben.
4. Az adójog fejlődési tendenciái: a nemzetközi adópolitika, az Európai Unió adójogában alkalmazott tendenciák, a káros adóverseny és a külföldi befektetések adóztatásának elvei.
5. Az OECD Modellegyezménye a jövedelmek és tőke adóztatása tárgyában.
6. A külföldiekre vonatkozó belső adójogi szabályok és az Európai Unió szabályozása. Összehasonlító jogi elemzése.
7. Európai adójog: a közvetett adók és egyenes adók rendszere az EU jogában.
8. Európai adójog: a jogharmonizáció jogforrásai, jogharmonizáció menete, kötelezettségek és eredmények.

IV. Szakirodalom:

- Erdős Éva: Nemzetközi adójogi kérdések
Sectio Juridica et Politica. TOMUS XI. Miskolc, 1995. Jubileumi Kötet
- Erdős Éva: A vegyesvállalatok - joint venture - működése és szabályozása, különös tekintettel néhány Közép- és Kelet-Európai ország gyakorlatára
Kézirat ME ÁJK ÁTI, Miskolc, 1994. 1-83. o.
- Erdős Éva: A külföldi befektetések jogharmonizációs tendenciái
Gazdaság és Jog (megjelenés alatt)
- Deák Dániel: Nemzetközi adózás
SALDO, Budapest 1994.
- Deák Dániel: Adótervezés a nemzetközi gyakorlatban
Adventura 2000 Kft. 2000.
- Kakuk János: Adóharmonizáció az Európai Unióban
Európa Tükör 37. sz.

- Kakuk János: Az Európai Unió harmonizációjának újabb eredményei a forgalmi adózás területén
Pénzügyi Szemle 1994/3. sz. 204-212. o.
- Model tax convention on income and on capital
Paris: OECD, 1992.
- 49/1979. (XII.6.) MT. rend. a kettős adóztatás elkerülése tárgyában az Amerikai Egyesült Államokkal
- 1976. évi 2. tvr. az Ausztriával kötött egyezmény kettős adóztatás elkerülése tárgyában
- 65/1981. (XII.16.) MT. rend. a Franciaország és Magyarország között a kettős adóztatás elkerülése tárgyában
- 1978. évi 15. tvr. Nagy-Britannia – Magyarország között a kettős adóztatás elkerülése tárgyában
- 1979. évi 27. tvr. Németország – Magyarország között a kettős adóztatás tárgyában
- Deák Dániel: A hatályos magyar adójog a harmonizált európai jog tükrében
Budapest, PSZF. 1997.
- Kákósy Csaba: Társasági adóharmonizáció az Európai Unióban
Budapest, 1997.
- Erdős Gabriella-Földes Gábor-Öry Tamás-Véghelyi Mária: Az Európai Közösség adójoga
KJK Budapest 2000.

V. Minősítési feltételek, követelményrendszer:

A tárgy hallgatója tekintse át a kapcsolódó szakirodalmat és joganyagot. A témakörökre vonatkozóan a megadott szakirodalmon túl állítson össze bibliográfiát, szükség szerint egyes témában anotált bibliográfiát. Készítsen a joganyag áttanulmányozása után arról kommentárt, rezümét. A megadott témákból az elsajátított szakirodalomról számoljon be a foglalkozásokon konzultáció keretében. Egy választott témát részletesen dolgozzon fel a hallgató a szakirodalom alapján. A tárgy hallgatóját kollokviumi jeggyel minősítem, amelyet a nappali tagozatos hallgató a szemináriumon való részvétellel és egy íves anyag elkészítésével és a bibliográfia elkészítésével szerezhethet meg. A levelező hallgatók a tantárgyi tematikához tartozó egy ív terjedelmű dolgozattal, a bibliográfia bemutatásával és egy kiválasztott szakirodalomról való beszámolóval szerezhethetik meg a félévi érdemjegyet. A minősítés 5 fokozatú osztályzással és kreditponttal történik.

Első foglalkozás ideje ügyében keresse a szeminárium vezetőjét (jogerdos@uni-miskolc.hu)

Dr. Erdős Éva
egyetemi docens, programvezető

Bank- és tőzsdejogi szakszeminárium (IV. szemeszter)

Tárgyfelelős neve: Dr. Erdős Éva intézeti tanszékvezető egyetemi docens

1. konzultáció ideje: Keresse a szakszeminárium vezetőjét

I. A tantárgy oktatásának célja:

A programra jelentkező doktorjelöltek megismerkedtek – az alapképzésben szerzett ismeretanyagra építve – a pénzügyi jogtudomány klasszikusaival, és speciális területeivel – mint a nemzetközi adózás, a külföldiekre vonatkozó adójog és az európai adójog irányai. E negyedik félévben a bankjog és tőzsdejog fejlődési tendenciáit, speciális területeit, mint a

tőzsde privatizáció, nemzetközi pénzügyi integráció kérdéseit tekintjük át az Európai Unióhoz történő csatlakozásunk jegyében a jogharmonizációs feladatok kiemelésével.

Az oktatás célja, hogy a doktorjelölt megismerje e speciális pénzügyi jogi területet és feltárja az adott témakörökhöz kapcsolódó szakirodalmat, a hazai joganyagot, összevesse a külföldi jogi megoldásokkal.

II. A tantárgy tematikája:

Félévi óraszám: 15 óra

1. A nemzetközi pénzügyi integráció. Az európai pénzügyi piacok fejlődése.
2. A monetáris Unió: a Maastrichti Szerződés, az EMU
3. A jegybanki autonómia. Az egységes monetáris irányítás keretei, eszközei.
4. A Tőzsde kialakulásának körülményei Magyarországon.
5. Privatizációs modellek, a privatizáció egyik sajátos útja: a tőzsdei privatizáció.
6. A tőzsde szervezete, a tőzsdére kerülés folyamata.
7. Az értékpapírjogi jogharmonizáció.
8. A tőzsde fejlődésének tendenciái különös tekintettel a globalizáció folyamatára.

IV. Szakirodalom

1. Lőrincné Istvánffy Hajna: Pénzügyi integráció Európában KJK-KERSZÖV Budapest, 2001.
2. Várnay Ernő: Az Európai Monetáris Unió intézmény-jogi aspektusa, Európai Jogi Figyelő 2000. július-augusztus
3. Dr. Lantos Árpád: Egy újszülött hatalmi ág: a jegybanki hatalom, Bankvilág, 1997. 2. szám
4. Kelemen László: A Magyar Nemzeti Bank jogállása a szakmaiság, a függetlenség és a jogharmonizáció tükrében, Gazdaság és Jog 2001. 3. szám
5. Horváth Ágnes - Szapári György: Az Európai Gazdasági és Monetáris Unió I. rész, Külgazdaság, XLIII. évf. 1999. február
6. Kengyel Ákos: A Gazdasági és Monetáris Unió és a magyar csatlakozás felvételrendszere, Külgazdaság, XLV. évf. 2001. április
7. Várhegyi Éva: A bankreform néhány megoldatlan kérdése, Bankszemle, 1990. 4. sz.
8. Erdős Éva: A privatizáció és annak tőzsdei útja PhD értekezés ME, ÁJK Miskolc, 2000. 1-273. o.
9. Erdős Éva: A részvények tőzsdei bevezetési eljárása, Advocat, 2001/2. sz. 6-10. o.
10. Erdős Éva: Az európai értékpapírjogi és a hazai tőkepiaci szabályozási tendenciák, Ünnepi Tanulmányok Kalas Tibor 60. születésnapjára, Bíbor Kiadó, Miskolc, 2002. 111-123. o.
11. Erdős Éva: Egy tőzsdei mintaprivatizáció: az angol privatizációs eljárás, Pénzügyi Szemle, XLVI. évf. 2001. 10. sz. 878-888. o.
12. Erdős Éva: A tőzsdei privatizáció, Facultas Nascitur: 20 éves a Jogászképzés Miskolcon, Bíbor Kiadó, Miskolc, 2001. 79-109. o.

V. Minősítési feltételek:

A tárgy hallgatója tekintse át a kapcsolódó szakirodalmat és joganyagot. A témakörökre vonatkozóan a megadott szakirodalmon túl állítson össze bibliográfiát, szükség szerint egyes témában anótált bibliográfiát. A megadott témákból az elsajátított szakirodalomról számoljon be a foglalkozásokon konzultáció keretében. Egy választott témát részletesen dolgozzon fel a hallgató a szakirodalom alapján. A tárgy hallgatóját kollokviumi jeggyel minősítem, amelyet a nappali tagozatos hallgató a szemináriumon való részvétellel és egy íves anyag és a bibliográfia elkészítésével szerezhethet meg. A levelező hallgatók a tantárgyi

tematikához tartozó egy ív terjedelmű dolgozattal, a bibliográfia bemutatásával és egy kiválasztott szakirodalomról való beszámolóval szerezhetik meg a félévi érdemjegyet. A minősítés 5 fokozatú osztályzással és 3 kreditponttal történik.

Miskolc, 2013. január

Dr. Erdős Éva
egyetemi docens, programvezető

„A nemzetközi jog ezredfordulós kihívásai különös tekintettel a nemzetközi bírászkodás és az emberi jogvédelem perspektíváira”

A szakszeminárium félévi anyagának címe: a nemzetközi jog tudománya és a nemzetközi tudományos élet forrásai (II. szemeszter)

I. A tantárgy oktatásának célja

1. A nemzetközi közjog természetéből fakadóan és meghatározó jelleggel a nemzetközi tudományos élethez kötődik, magyarországi művelése a XIX. századtól fogva bevallva vagy palástolva, de különböző külföldi forrásmunkák és mindenekelőtt a “nagy tankönyvek” használatára épült. A nemzetközi jog tudományában nemzetközi téren érvényesülő jelentősebb megközelítések megismerése nem öncél, hanem azért fontos, mivel kell egy iránytű, hogy melyek azok a tankönyvek, amelyekhez általános eligazítás végett mindig érdemes fordulni és melyek azok a megközelítések, amelyek közötti választás egy adott szakkérdés monografikus vagy cikkszerű megközelítésében is tetten érhető.

2. Jóllehet a nemzetközi szakkönyv- és folyóirat-irodalom nélkül nem lehet dolgozni, a PhD képzést és magát a kutatómunkát is nehezíti az, hogy a Miskolci Egyetemen a tudományos életre rákényszerített költségvetési korlátok miatt meglehetősen szerény a nemzetközi jog külföldi szakirodalmá, különösen a “nagy tankönyvek”. Ha azonban a fiatal kutató tudja, hogy *mit* érdemes keresni, akkor *azt* meg is tudja találni a társkarok nagyobb könyvtári háttérrel rendelkező nemzetközi jogi tanszékein valamint az Országgyűlési Könyvtárban illetve adott esetben a külföldi egyetemeken. Ezen túlmenően a nemzetközi jog dokumentációjának valamint tudományának néhány meghatározó fontosságú központja a jelenlegi informatikai lehetőségekre építve az Internetre telepített gazdag adat- és tudományos bázisokat s a képzés célja az is, hogy ezek elérhetőségét bemutassa.

II. A tantárgy oktatási programja, foglalkozási ütemterve

1. A nemzetközi jog francia megközelítése: Georges Scelle, Charles Rousseau, Reuter, Pellet, Dupuy alapján
2. A nemzetközi jog angol-amerikai megközelítése: Oppenheim (Lauterpacht és Jennings-féle átdolgozások), Kelsen, Brownlie, Starke, Shaw alapján
3. A nemzetközi jog német-osztrák megközelítése : Liszt, Triepel, Verdross, Ipsen, Seidl-Hohenveldern, Kimminich alapján
4. A nemzetközi jog olasz-spanyol megközelítése : Anzilotti, Jimenez de Arechaga alapján
5. Neves folyóiratok : *Revue Générale de Droit International Public*, *Journal de Droit International*, *Revue Belge de Droit International*, *Revue Suisse de Droit*

International, *American Journal of International Law*, *European Journal of International Law*, *Archiv des Völkerrechts*, *Netherland's Review of International Law*, *Zeitschrift für Ausländisches und Öffentliches Recht*, *Revue Internationale de la Croix Rouge*; az évkönyvek: *Actes des Colloques de la Société Française pour le Droit International*, *Annuaire Français de Droit International*, *British Yearbook of International Law*, *German Yearbook of International Law*, *Netherland's Yearbook of International Law*, az *International Law Association évkönyvei*, stb.

6. Az ENSZ és elérhetősége: a *Nemzetközi Bíróság ítéletei és tanácsadó véleményei*; a *Nemzetközi Jogi Bizottság évkönyvei, jelentései*. Az ENSZ szerveinek és határozatainak keresése az Interneten.
7. Az EBESZ szerveinek és határozatainak keresése az Interneten.
8. Az Európa Tanács szerveinek és határozatainak keresése az Interneten.
9. A humanitárius nemzetközi jog az Interneten.
10. Külügyminisztériumi dokumentációk és nyilvántartások; szerződési szövegek elérhetősége.

III. Követelményrendszer

A nappali oktatásban résztvevők a megállapított szemináriumi időpontban (heti 2 óra) kötelesek jelen lenni. A levelező hallgatók ezeken értelemszerűen részt vehetnek, számukra ez nem kötelező, konzultációkat kérésre tartunk.. Követelmény 1 szerzői ív (40000 n) terjedelmű, a témakörhöz tartozó tanulmány megírása és a tanulmány kollokvium keretében való "megvédése". A tanulmány irányulhat egy jelentősebb szakirodalmi alkotás, áttekintő, kritikai bemutatására is. Ennek értékelése öt fokozatú osztályozással történik

Dr. Kirs Eszter
egyetemi docens

PhD képzés szakszemináriuma: Az emberi jogok elmélete és gyakorlata c. alprogramjában (IV. szemeszter)

I. A szakszeminárium címe: a nemzetközi jogi kisebbségvédelem (IV. szemeszter).

A foglalkozások és konzultációk időpontja: péntek 13-15 (118. sz) – egyeztetés alapján

II. A szakszeminárium célja: a PhD hallgatók megismertetése a kisebbségvédelem történetében jelentősebb szerepet játszó megközelítésekkel, történeti és pozitív jogi intézményekkel, a legfontosabb forrásokkal. Különös hangsúlyt kap az Európa Tanács és az EBESZ joggyakorlata, annak figyelése, elemzése.

III. A szakszeminárium tematikája:

1. A kisebbségek védelmének indokoltsága, történeti kialakulása.
2. A Nemzetek Szövetségének kisebbségvédelmi rendszere. (Buza László, Balogh Artúr és Flachbart Ernő, Szalayné Sándor Erzsébet)
3. A kisebbségvédelem megtagadása az ENSZ első évtizedeiben .
4. Az ENSZ ráhangolódása a kisebbségvédelemre és a tevékenység kibontakozása: Capotorti, Eide
5. Az EBESZ és dokumentumai; a kisebbségi főbiztos és tevékenysége

6. Az Európa Tanács és az Emberi Jogok Európai Bíróságának kisebbségi jogi gyakorlata: a megtagadás évtizedei és az elismerés mai ítélkezési gyakorlata
7. Az Európa Tanács és a Nemzeti Kisebbségek Védelmének Európai Keretegyezménye
8. Az Európa Tanács és a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Chartája
9. Kétoldalú kisebbségvédelem
10. A kisebbségi gondolatkör iránt érdeklődő mai angolszász, francia, német megközelítések.
11. A mai magyar megközelítések

IV. Vizsgakövetelmények:

A doktorjelöltnek két számonkérési lehetőség közül lehet választani.

- a) 1 szerzői ív (40000 n) terjedelmű, a témakörhöz tartozó tanulmány megírása és a tanulmány kollokvium keretében való "megvédése". A tanulmány irányulhat az emberi jogi szakirodalom jelentősebb alkotásainak összefoglaló, áttekintő, kritikai bemutatására is.
- b) kötelező tananyag szóbeli kollokvium keretében való számonkérése

V. Irodalom:

- Tanulmányok a nemzeti kisebbségek jogi védelméről
(szerk. Herczegh Géza)
JPTE AJTK Kisebbségvédelmi Munkaközössége 1988 Pécs
- Albanese, Ferdinando: Ethnic and Linguistic Minorities in Europe
Yearbook of European Law 11/1991
- Alfredson, Gudmundur: A kisebbségi jogok nemzetközi standardja
Régió 1998/4
- Ankerl Géza: A Kárpát-medence magyar nyelvterületeinek fenntartása
Magyar Szemle 1993 szeptember
- Baka András: Az Emberi Jogok Európai Egyezménye és a kisebbségek nemzetközi jogi védelme
Acta Humana 1992/8
- Bakk Miklós: Alapszerződésparadigmák
Magyar Kisebbség (Kolozsvár) 1996/3 (5)
- Balogh Artúr: La protection internationale des minorités
1930 Paris
- Balogh Artúr: A kisebbségek nemzetközi védelme
- a kisebbségi szerződések és a békeszerződések alapján
Kájoni Kiadó 1997 Csíkszereda
- Bán Tamás: A kisebbségvédelem szolgálatába állítható nemzetközi egyezményekről,
Magyar Kisebbség (Kolozsvár) 1996/4 (6)
- Baranyai Zoltán: A kisebbségi jogok védelmének története és a kérdés újabb fejleményei
in: A kisebbségi jogok védelmének kézikönyve 1925 Berlin
- Bibó István: A kelet-európai kis államok nyomorúsága
in Bibó: Válogatott tanulmányok II. kötet
Magvető 1986 Budapest
- Bíró Gáspár: Az identitásválasztás szabadsága,
Századvég (Pro Minoritate) 1995 Budapest
- Bíró Gáspár -Taubner Zoltán: A nemzeti kisebbségek jogainak kodifikációs munkálatai

- az Európa Tanácsban (1992-1993)
Társadalmi Szemle 1993/11
- Bodnár László: A nemzetközi szerződések és az állam
Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó 1987 Budapest
- Bokatola, Isse Omanga: La Déclaration des Nations Unies sur les droits des personnes appartenant a des minorités nationales ou ethniques, religieuses et linguistiques,
Revue Générale de Droit International Public 1993/3
- Bokorné Szegő Hanna: A kisebbségek védelme az európai strukturákban
Acta Humana 1993/12-13
- Bredimas, Antonis: Les droits des minorités nationales
in: (ed) Decaux & Sicilianos: La CSCE: Dimension humaine et règlement des différends,
Montchrétien 1993 Paris
- Breton, Roland: Les ethnies
Presses Universitaires de France 1992 Paris
- Bruhács János: A kisebbségek védelmének nemzetközi jogi szabályozása az ENSZ keretében
[in: Tanulmányok a nemzeti kisebbségek jogi védelméről
(szerk. Herczegh Géza) JPTE AJTK Kisebbségvédelmi Munkaközössége
1988 Pécs]
- Bruhács János. A kisebbségek védelme az ENSZ rendszerében,
Acta Humana 1993/12-13
- Bruhács János: Nemzetközi jog II
Dialóg Campus 1999 Pécs
- Buza László: A kisebbségek jogi helyzete
MTA 1930 Budapest;
- Buergenthal, Thomas-Kiss, Alexandre-Charles: La protection internationale des droits de l'homme
Engel 1991 Kehl-Strasbourg
- Boutros-Ghali, Boutros: Les Nations Unies face aux conflits ethniques
in: Cahiers de la Diplomatie,
Paris 1994 Académie Diplomatique
- Capotorti, Francesco: Etudes des droits des personnes appartenant aux minorités ethniques, religieuses et linguistiques - Rapport aux Nations Unies
E/CN.4.sub. 2/384/Rev. 1
- Cassese, Antonio: The Self-determination of Peoples
in: (ed) Henkin: The International Bill of Rights - The Covenant on Civil and Political Rights
New York 1981
- Ceausu, Dumitru: Un traité longtemps attendu
Revue d'Europe Centrale (Strasbourg) 1997 janvier/juin
- Charpentier, Chantal: Le principe mythique des nationalités: tentative de dénonciation d'un prétendu principe
Revue Belge de Droit International 1992/2 (XXV)
- Charpentier, Jean: Le Pacte de Stabilité en Europe,
Annuaire Français de Droit International 1995 (XLI)
- Cuellar, Javier Perez de: Le contrat
Le Monde 12 décembre 1992
- Cuisenier, Jean: Ethnologie de l'Europe
Paris 1993 Presses Universitaires de France

- Decaux, Emmanuel: L'institutionnalisation de la CSCE
in: (ed) Decaux-Sicilianos: La CSCE: Dimension humaine et règlement des différends,
Montchrétien 1993 Paris
- Decaux, Emmanuel: Les tentatives de prévention et de règlement des conflits minoritaires en Europe
in: Audéoud,O- Mouton,J-D -Pierré-Caps,S: L'Etat multinational et l'Europe
Presses Universitaire de Nancy 1997 Nancy
- Deschênes: Qu'est-ce qu'une minorité?
Les Cahiers de Droit - mars 1986
- Degan, Vladimir-Duro: Fundamentalist Rights and Duties of Ethnic Groups within a State
Jugoslovenska revija za medunarodno pravo 1996/1-2 (n°43)
- Demichel: L'évolution de la protection des minorités depuis 1945
Revue Générale de Droit International Public 1960
- Doehring, Karl: Das Gutachten des Generalsekretärs des Vereinten Nationen über die Fortgeltung des nach dem ersten Weltkrieg eingegangenen Minderheitenschutzverpflichtungen
Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht (1953)
- Eide, Asbjörn: Protection of minorities. Possible ways and means of facilitating the peaceful and constructive solution of problems involving minorities.
E/CN.4/Sub.2/1993/34 (10 August 1993)
- Eide, Asbjörn: Ethnocentrism and Nationalisms of Today
in: Recueil des Cours de l'Institut International des Droits de l'Homme Strasbourg, 24e session d'enseignement 1993
- Ermacora, Felix: The Protection of Minorities before the United Nations
Recueil des Cours de l'Académie de Droit International 1983-IV
- Európa Tanács: La protection des minorités (Travaux de la Commission européenne pour la Démocratie par le Droit),
Collection: Science et technique de la démocratie n°9,
Conseil de l'Europe 1994 Strasbourg
- Európa Tanács: La situation des langues régionales ou minoritaires en Europe, DELA (94)1
Conseil de l'Europe 1994 Strasbourg
- Faragó Béla: La démocratie et le problème des minorités
Le Débat n°76 (Septembre-Octobre 1993)
- Feinberg, Nathan: The Legal Validity of the Undertakings concerning Minorities and the *clausula rebus sic stantibus*
[in: Studies in International Law with special reference to the Arab-Israeli conflict, Jerusalem 1979]
- Fenet, Alain: Les droits de l'homme: droits collectifs ou droits individuels?
Presses Universitaires de France 1982 Paris
- Fenet, Alain: Mutations internationales et protection des minorités,
in: Cao Huy Thuan - Fenet, A (dir): Mutations internationales et évolutions des normes,
Presses Universitaires de France 1994 Paris
- Flachbart Ernő: System des internationalen Minderheitenrechtes
1937 Budapest
- Frowein, Jochen - Hofman, Rainer - Oeter, Stefan (hrsg): Das Minderheitenrecht europäischer Staaten
Springer 1994 Berlin-Heidelberg.New York
- Gál Gyula: A dél-tiroli kérdés

- Teleki László Alapítvány Kisebbségi Adattár (IV) 1995 Budapest
- Galántai József: Trianon and the Protection of Minorities
Corvina 1992 Budapest
- Giordan, Henri: Introduction générale au colloque international sur Droits linguistiques /
Droits de l'Homme
Conseil de l'Europe 15-17 novembre 1990 Strasbourg
- Giordan, Henri (ed): Les Minorités en Europe,
Kimé 1992 Paris
- Girassoli, Nicola: A nemzeti kisebbségek fogalmáról
Akadémiai Kiadó 1995 Budapest
- Glatz Ferenc: Évszázados alapelvek megkérdőjelezése
in: Glatz (szerk): A kisebbségi kérdés Közép-Európában tegnap és ma
Historia Plusz 11/1992
- Habermas, Jürgen: Az emberi jogokkal biztosított legitimitációról -
A „Die postnationale Konstellation. Politische Essays (Suhrkamp 1998) c.
kötetben közölt tanulmány fordítása.
Fundamentum 1999/4
- Héraud, Guy: Les communautés linguistiques en quête d'un statut
Presse d'Europe 1990 Nice
- Herczegh, Géza: Tanulmányok a nemzeti kisebbségek jogi védelméről
JPTE AJTK Kisebbségvédelmi Munkaközössége 1988 Pécs
- Herczegh, Géza: Group Rights: A Hungarian Perspective (kézirat 1992)
- Herczegh, Géza: Les accords récents conclus entre la Hongrie et ses voisins:
Stabilité territoriale et protection des minorités,
Annuaire Français de Droit International XLII - 1996
- Herczegh, Géza: Droits individuels - droits collectifs (Mythes et Réalités)
in: Les hommes et l'environnement - Etudes en hommage à Alexandre Kiss,
Frison-Roche 1998 Paris
- Hillgruber, Christian - Jestaedt, Matthias: The European Convention on Human Rights
and the Protection of National Minorities
Verlag Wissenschaft und Politik 1994 Köln
- Hobsbawm, E.J: Nations and nationalism since 1780, Programme, myth, reality
Cambridge University Press 1990 Cambridge
- Jászi Oszkár: A nemzeti államok kialakulása és a nemzetiségi kérdés
Gondolat 1986 Budapest
- Jeszenszky Géza: Az elveszett presztizs - Magyarország megítélésének változása
Nagy-Britanniában (1894-1918)
Magyar Szemle Könyvek 1994 Budapest
- Joó Rudolf: Az Egyesült Nemzetek Szervezete és a nemzeti kisebbségek védelme
Külpolitika 1976/4
- Joó, Rudolf: South-Tyrol: A European Border Region,
Minority Protection Series No 4
Minority Protection Association 1998 Budapest
- Kardos Gábor: Egyéni vagy kollektív jogok
Magyar Kisebbség (Kolozsvár) 1996/1-2 (3-4)
- Kloss, Heinz: Die Vereinten Nationen und das Problem des Nationalen Minderheiten,
Europa Ethnica 1967/1 p. 98-99
- Kovács Péter: Nemzetközi jog és kisebbségvédelem
(Osiris 1996 Budapest)
- Kovács Péter: Le droit international pour les minorités face à l'État-nation

- (Miskolci Egyetemi Kiadó 2000) (p.1-200)
- Kovács Péter: International Law and Minority Protection - Rights of Minorities or Law of Minorities?
(Pázmány Books sorozat) Akadémiai Kiadó 2000 Budapest (p.1-174)
- Kovács Péter: La protection internationale des minorités nationales aux alentours du millénaire
Pédone 2005 Paris (Cours et travaux (N°5) de l'Université Panthéon-Assas, Institut des Hautes Études Internationales de Paris) p. 1-96
- Krizsán, Andrea: „Az állam etnokulturális semlegessége nemcsak megvalósíthatatlan, de nem is kívánatos.”
Beszélgetés Will Kymlicka kanadai filozófussal
Fundamentum 1997/2
- Laplantine, François: L'ethnopsychiatrie
Paris 1988 Presses Universitaires de France
- Le Tirilly, Sylvie: La contribution du Conseil de l'Europe a la protection des minorités
in: Schneider, Catherine: Le Conseil de l'Europe, acteur de la recomposition du territoire européen,
Cahiers de l'Espace No10 (Mai 1997) GRECER, Université de Grenoble
- Levinson, David: Conflits ethniques et réfugiés
in: Réfugiés - publié par le Service d'Information du Haut Commissariat des Nations Unies n° aout 1993
- Levrat, Nicolas: Minorités et organisation de l'État
Bruylant 1998 Bruxelles
- Levrat, Nicolas: Minorités et démocratie
Civitas Europa 1998/1
- Lijphart, Arend: Democracy in Plural Societies. A Comparative Exploration,
New Haven, London 1977 University Press
- Luchterhand, Otto: Loyalitätskonflikte bei nationalen/ethnischen Minderheiten,
in: Der Schutz von Minderheiten und Volksgruppenrechten durch die Europäische Union Köln 1996
- Matscher, Franz: Egy európai népcsoporttörvény esélyei
Európai Szemle 1992/3
- Maziaü, Nicolas: La notion de la communauté à la confluence du droit constitutionnel
Civitas Europa n° 2 (mars 1999)
- Nagy Károly: Le sujet du droit des peuples à disposer d'eux-mêmes,
Acta Universitatis Szegediensis de Attila József Nominatae,
Acta Juridica et Politica, Tomus LIII, Fasciculus 19, Szeged 1998
- Nagy Károly: Les règles de caractère *soft law* dans les traités bilatéraux de la Hongrie conclus sur la protection des minorités
in: Kovács (ed): Le droit international au tournant du millénaire - International Law at the Turn of the Millennium
Pázmány Péter Katolikus Egyetem 2000 Budapest
- Pellet, Alain: The Opinions of the Badinter Arbitration Committee: A second Breath for the Self-Determination of Peoples
European Journal of International Law Vol.3 n°1 1992
- Pellet, Alain: Commission d'Arbitrage pour la Yougoslavie
Annuaire Français pour le Droit International XXXVIII 1992
- Peterlini, Oskar: Autonomy and the Protection of Ethnic Minorities in Trentino-South Tyrol
South Tyrol Government 1997 Bolzano
- Pierré-Caps, Stéphane: La multination. L'avenir des minorités en Europe centrale et orientale

- Odile Jacob 1995 Paris
- Pierré-Caps, Stéphane: La France et les minorités,
in: Rouland, N - Pierré-Caps, S - Poumarede, J: Droits des minorités et
des populations autochtones
Presses Universitaires de France 1996 Paris
- Pircher, Erich: Der vertragliche Schutz ethnischer, sprachlicher und religiöser Minderheiten
1979 Bern
- Poirier, Jean: Histoire de l'ethnologie
Paris 1991 Presses Universitaires de France
- Rehák László: Nemzet, nemzetiség, kisebbség Jugoszláviában
Gondolat 1988 Budapest
- Renan, Ernst: Qu'est-ce qu'une nation? (Conférence à la Sorbonne en 1882)
Paris 1992 Presses Pocket
- Rouland, Norbert: Les fondements anthropologiques des droits de l'homme
in: Recueil des Cours de l'Institut International des Droits de l'Homme
24e session d'enseignement 1993 Strasbourg
- Rouland, Norbert: Aux confins du droit: Anthropologie juridique de la modernité
Odile Jacob 1991 Paris
- Rouland, Norbert: Le développement devrait-il tuer la culture? Au-delà de l'aide humanitaire,
conforter les droits des peuples autochtones
Le Monde Diplomatique n°juin 1993
- Rouland, N - Pierré-Caps, S - Poumarede, J: Droits des minorités et des peuples autochtones,
Presses Universitaires de France 1996 Paris
- Sajó András: A kelet-európai nacionalizmus történelmi küldetése
Magyar Hírlap 1994. április 5.
- Scelle, Georges: Précis de droit des gens (Principe et systématique I et II)
CNRS 1984 Paris (reproduction de l'édition Sirey 1932, 1934)
- Sohn-Buergenthal, Thomas International protection of human rights
Indianapolis, Kansas City, New York 1973
- Stan, Valentin: A román-magyar alapszerződés A Sfera Politicii 1996/41 számában megjelent
tanulmány fordítását közli:
Magyar Kisebbség (Kolozsvar) 1996/4 (6)
- Stavenhagen, Rodolfo: Les conflits ethniques et leur impact sur la société internationale
Revue Internationale des Sciences Sociales n°127 Paris 1991
- Stoel, Max van der (ed): The Hague Recommendations Regarding the Education Rights of
National Minorities & Explanatory Note
(Foundation on Inter-Ethnic Relations 1996 October - The Hague)
- Stoel, Max van der (ed): The Oslo Recommendations Regarding the Linguistic Rights of
National Minorities & Explanatory Note
(Foundation on Inter-Ethnic Relations 1998 October - The Hague)
- Stoel, Max van der (ed): The Lund Recommendations on the Effective Participation of
National Minorities in Public Life & Explanatory Note
(Foundation on Inter-Ethnic Relations 1999 June - The Hague)
- Stoel, Max van der: The Role and Importance of Integrating Diversity:
Address to the Conference „Governance and Participation: Integrating
Diversity”, Locarno, 18 October 1998
- Stoel, Max van der: Address to Pázmány Péter Catholic University of 24 November 1999,
(A 12 oldalas dokumentum a díszdoktorrá avatott főbiztos díszelőadásának
írásos változata)
- Stoel, Max van der: The Relevance of International Standards for the Protection of

- Minorities (Contribution at the International Bar Association, Human Rights Institute Showcase Programme, Amsterdam 20 September 2000)
- Stoel, Max van der: Minority Rights, Participation and Bilateral Agreements
Address to an International seminar on Legal Aspects of Minority Rights: Participation in Decision-Making Processes and Bilateral Agreements on Minority Rights, Zagreb, 4 December 2000
- Szalayné Sándor Erzsébet: A kisebbségek nemzetközi jogi védelme a Nemzetek Szövetségének égisze alatt
in: Tanulmányok a nemzeti kisebbségek jogi védelméről...1988 Pécs
- Szalayné Sándor Erzsébet: A kisebbségi jogok európai egyezménye (Tervezet)
in: Tanulmányok a nemzeti kisebbségek jogi védelméről... II. sz. melléklet
- Szalayné Sándor Erzsébet: Kisebbségvédelem a Nemzetek Szövetségének égisze alatt
- Egy nemzetközi jogi kísérlet és tanulságai - PhD disszertáció
JPTE AJTK 1998 Pécs
- Szalayné Sándor Erzsébet: A kisebbségi kérdés előzményei és összefüggései a nemzetközi jogrendben Régió 1998/1
- Tabajdi Csaba: A nemzetközi kisebbségvédelem időszzerű kérdései 1994 végén,
Magyar Kisebbség (Nagyvárad) 1995/1
- Tabajdi Csaba-Barényi Sándor (szerk): Kisebbségi érdekérvényesítés, önkormányzatiság, autonómiaformák
Osiris 1997 Budapest
- Taubner Zoltán: Az Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezlet Nemzeti Kisebbségi Főbiztosa
Acta Humana 1993/10
- Tavernier, Paul: A propos de la Convention-cadre du Conseil de l'Europe pour la protection des minorités nationales,
Revue Générale de Droit International Public (100) 1995
- Wallenstein, Peter: States in Armed Conflict 1988.
Université d'Uppsala, Département de la recherche sur la paix et les conflits
juillet 1989 - rapport n°30
- Yacoub, Joseph: Nations, minorités, communautés et Etats
in: Société Française pour le Droit International - Colloque de Nancy:
L'Etat souverain à l'aube du XXIe siècle
Pédone 1994 Paris

Miskolc, 2013. január

Dr. Kirs Eszter
egyetemi docens

A bűnügyi tudományok fejlődési tendenciái
c. programhoz kapcsolódó kriminológiai szakszeminárium tematikája és követelményrendszere

- I. A tárgy megjelölése:** Kriminológiai szakszeminárium
- II. A tárgy célja:** A programban résztvevő doktorjelöltek kriminológiai, a tárgykörhöz kapcsolódó kutatás-módszertani ismereteinek elmélyítése. A készülő doktori disszertációhoz szükséges kriminológiai szakirodalom feldolgozásához segítségnyújtás.
- III. A tárgy tematikája:**
1. A kriminológiai gondolkodás tendenciái
  2. Kutatási módszerek a kriminológiában
  3. A társadalmi kontroll elméletei
  4. Radikális és feminista kriminológia
  5. Környezeti kriminológia és bűnalkalom-elméletek
  6. Új törekvések a bűnmegelőzésben
  7. A szervezett bűnözés
  8. A terrorizmus új kihívásai
- IV. Minősítési feltételek:** A szemináriumokon való részvétel és érdemjeggyel értékelt egy ív terjedelmű dolgozat.
- Első foglalkozás:** Keresse a szeminárium vezetőjét (bolilona@uni-miskolc.hu)

Dr. Görgényi Ilona
egyetemi tanár

Európai kereskedelmi jogi program

Tantárgy teljes (és rövidített) neve: Európai kereskedelmi jog II. szakszeminárium -
A fizetéseképtelenség jogi szabályozása

Heti (félévi) óraszám: 15 óra/ II. félév

Félév végi számonkérés típusa (gyakorlati jegy, beszámoló, kollokvium, szigorlat):
kollokvium

Tantárgy elvégzéséhez szükséges munkamennyiség kreditben: 3

Tantárgyfelelős tanszék: Kereskedelmi jogi Tanszék

Tantárgy feladata a szakképzés céljának megvalósításában:

A képzés célja, hogy a PhD hallgató megismerkedjen azokkal a folyamatokkal, tendenciákkal, amelyek a fizetéseképtelenség jogában bekövetkeztek és hatásuk a jelenkorban is érzékelhető. A doktorandusz sajátítsa el az Európai Közösség vonatkozó joganyagát, szerezzen betekintést legalább egy tagállam csődjogába, ismerje meg a joggyakorlatot (Európai Bíróság, nemzeti jogok). A képzés eredményeképpen a PhD. hallgató legyen képes arra, hogy a vonatkozó magyar jogot a nyugat-európai jogi megoldásokkal összevesse, felmérje és értékelje a különbségeket.

Tananyag leírása:

1. Terminológia, fizetésképtelenség, csőd, felszámolás, szanálás, reorganizáció.
- 2-3. A fizetésképtelenség jogi szabályozásának koncepciói az adós megbüntetésétől a megmentéséig.
- 4-5. A klasszikus csődjog
6. A fizetésképtelenségi probléma kezelése a szocializmusban.
7. Jelenkori csődjogi megoldások
8. A reorganizáció előtérbe kerülése
9. Egységes fizetésképtelenségi eljárás
10. A bíróság segítői (insolvency practitioners).
11. A természetes személy fizetésképtelensége.
12. Egyes tagállamok jogi szabályozása a fizetésképtelenség jogi problémájára.
13. Határon átnyúló fizetésképtelenségi problémák
14. Az EK jogalkotási és jogharmonizációs törekvések

Számonkérés minősítésének szempontjai (vizsgakövetelmények):

A vizsgán megszerezhető érdemjegy két összetevője:

- az európai joganyag és joggyakorlat ismerete,
- a saját kutatásokra épülő kézirat színvonala, a kritikai megjegyzések megalapozottsága, a javaslatok érettsége.

Vizsgakövetelményt képez a kötelező tananyag nappali tagozatos hallgatók számára az előadásokon elhangzott kiegészítésekkel.

Tananyag részletezése:

Fiona Tolmie: Introduction to Corporate and personal Insolvency Law
és a tanszéken rendelkezésre álló további idegen nyelvű irodalom

Az oktatásban felhasznált fontosabb technikai segédeszközök: -**Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatai:**

El kell készítenie egy 10-20 oldal terjedelmű kéziratot, amelyben összegzést ad a fizetésképtelenségi jog valamely jogintézményének európai és magyar szabályozásáról, kritikailag elemzi a vizsgált területet és önálló javaslatokat fogalmaz meg. A kézirat színvonala el kell érje az országos folyóiratban való publikálás szintjét.

Dr. Barta Judit
egyetemi docens

A „Polgári jogi rekodifikáció, nemzetközi és jogági harmonizáció” c. program keretében meghirdetett „**Polgári jogi szakszeminárium II.**” 2012/2013. tanév 2. félévi tematikáját és célját az alábbiakban közlöm.

I. A tárgy megjelölése:

Polgári jogi szakszeminárium II.

II. A tárgy célja:

A teljes (új) Ptk születése, főként a kötelmi jog, azon belül is különös hangsúllyal a szerződési jog területén folyó kodifikációs elképzelések feldolgozására a folyamatra és az európai magánjogi jogegységesítési törekvésekre figyelemmel.

(A kurzus segítséget kíván nyújtani a doktorjelöltek PhD dolgozatának elkészítéséhez és megvédéséhez, az esetben is, ha nem a magánjogot kutatják.)

III. A tantárgy tematikája:

1. foglalkozás

A kötelmi jog szerepe és szerkezeti elhelyezése az új Ptk-ban. Születő új Ptk. célok, könyves szerkezet, új vonások (2013.). Van-e értelme nemzeti jogszabályokban gondolkodni egy egyre inkább nemzetköziesedő jogterületen? Szükség van-e külön kereskedelmi magánjogra?

2. foglalkozás

A kötelmek közös szabályainak bevezetése és a szerződések általános szabályai az új magyar Polgári Törvénykönyvben. A szerződési jog alapelvei és a polgári jog általános elveinek szerződési jogi relevanciája. A jóhiszeműség, Tisztesség és a méltányosság elveinek szerepe. A generálklauzulák és más általános elvek az európai szerződési jogban.

3. foglalkozás

A szerződések jogának néhány elméleti szempontból kiemelt részterülete: a szerződés lérejötte, létszakai érvényessége és hatályossága a magyar Polgári Törvénykönyvben, a Lando-féle Európai Szerződési Jog Alapelveiben és a Közös Referenciakeret vázlatában (DCFR). Dologi és kötelmi igények kapcsolódó érvényesítése, érvénytelenségi jogkövetkezmények. (bírói gyakorlat is)

4. foglalkozás

A szerződésszegés joganyaga, különös tekintettel a hibás teljesítésre a hatályos és az új Polgári Törvénykönyvben, a szerződés nem megfelelő teljesítésének jogkövetkezményei a Lando-féle Európai Szerződési Jog Alapelveiben, valamint más EU-s ajánlásokban.

5. foglalkozás

A szerződések jogának különös része, az egyes szerződéstípusok. A szerződéstípusok problémái. A Polgári Törvénykönyvben jelennek-e meg új szerződéstípusok?

6. foglalkozás

A zálogjogi szabályozásra vonatkozó új elképzelések. Egyéb szerződési biztosítékok, főként a kezesség, a bankgarancia, a biztosítéki célú – feltételes – vételi jog és engedményezés.

7. foglalkozás

A megbízás nélküli ügyvitel és a jogalap nélküli gazdagodás jogintézményeinek elhelyezése és szabályai az új Polgári Törvénykönyvben, valamint a kérdéskörre vonatkozó európai jogalkotási kísérletek (Study Group on a European Civil Code)

Követelményrendszer:

Az első foglalkozás időpontja: ügyében e-mailben, de inkább közvetlenül (személyesen, telefonon) keresse a szeminárium vezetőjét (civkatus@uni-miskolc.hu)

A doktorjelölteknek a sikeres vizsga letétele érdekében két szabadon választható megoldás áll a rendelkezésükre.

A, szóbeli kollokvium

B, a fenti témakörök valamelyikéből 1 íves dolgozat írása, majd ennek szóbeli megvédése.

Forrásjegyzék:

A meg nem született új Polgári Törvénykönyv (2009. évi CXX. Tv.) (M.K.165.) és az új tervezetszöveg (2013) indokolása a www.parlament.hu honlapon.

Vékás Lajos (szerk.): Szakértői javaslat az új Polgári Törvénykönyv tervezetéhez. (Complex Kiadó, Budapest, 2008.)

O. Lando/ H. Beale (eds.): Principles of European Contract Law, Parts I and II (The Hague, Kluwer, 2000.) (Magyar fordítása megjelent az Európai Jog, 2002/1. számának mellékleteként, Az Európai Szerződési Jog Alapelvei, 3-17. o.)

O. Lando/ E. Clive/ A. Prüm/ R. Zimmermann (eds.): Principles of European Contract Law, Part III (The Hague, London, New York, Kluwer, 2003.)

S. Grundmann/ D. Mazeaud (eds.): General Clauses and Standards in European Contract Law, Comparative Law, EC Law and Contract Law Codification (Kluwer, 2006.)

http://www.sgecc.net/pages/en/texts/index.draft_articles.htm Study Group on a European Civil Code

Christian von Bar (ed.): Benevolent Intervention in Another's Affairs, Principles of European Law, Study Group on a European Civil Code (Sellier, 2006.)

Vékás Lajos (szerk.): Európai közösségi jogi elemek a magyar magán- és kereskedelmi jogban (KJK, Bp., 2001)

Hamza Gábor – Földi András: Az európai magánjog fejlődésének főbb útjai. Szombathely, Savaria University Press, 1998. 101.

Hamza Gábor: Az európai magánjog fejlődése. A modern magánjogi rendszerek kialakulása a római jogi hagyományok alapján. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002.

Kecskés László: A polgári jog fejlődése a kontinentális Európa nagy jogrendszereiben (Dialóg Campus, Bp.-Pécs, 2004.)

Kecskés László: EK jog és jogharmonizáció, KJK, Bp., 1995,

Király Miklós (szerk.): Az Európai Közösség kereskedelmi joga, KJK, Bp., 2003.

Verebics János: Az európai magánjog fejlődésének főbb irányai (Bp., 2004.)

Bíró György: Kötelmi jog (Novotni Alapítvány, 2010.)

Bíró György (szerk.): Szerződési alaptípusok (Novotni Alapítvány, 2010.)

Vékás Lajos: A szerződési rendszer fejlődési csomópontjai (Akadémiai Kiadó, 1977.)

Kisfaludi András: Az adásvételi szerződés (megjelent először: KJK. 1997.)

Bíró György: A megbízási szerződés (2. kiadás KJK. 2001.)

Kovács László: A vállalkozási szerződés (megjelent először KJK. 1998.)

Besenyi Lajos: A bérleti szerződés (megjelent először KJK. 1999.)

Leszkó László: A váltó mint kötelem (Novotni Alapítvány, 1999.)

Leszkoven László: A kezességi szerződés (Hatra Mag Kft., Miskolc, 2009)

Szakfolyóiratok: Polgári Jogi Kodifikáció, Magyar Jog, Jogtudományi Közlöny, Gazdaság és jog, Európai Jog, Közjegyzők Közlönye, European Review of Private Law.

A bírói gyakorlatot feldolgozó döntvénytárak (BH, BDT, IDT), 10 évre visszameglőleg (legalább).

Miskolc, 2013. január 15.

Dr. Bíró György
egyetemi tanár, tárgyjegyző

„Az Európai Unió joga” c. program keretében meghirdetett **„Az európai magánjog fejlődési tendenciái”**c. szakszeminárium 2012/2013. tanév 2. félévi tematikáját és célját az alábbiakban közlöm.

A tárgy megjelölése:

Az európai magánjog fejlődési tendenciái

A tárgy célja:

A magánjog területén folyó európai kodifikációs elképzelések feldolgozása, figyelemmel az EU jogalkotási tevékenységére, valamint a magánharmonizációs jogegységesítési törekvésekre. Kitekintés az Európában zajló nemzeti jogalkotásokra.

A kurzus segítséget kíván nyújtani a doktorjelöltek PhD dolgozatának elkészítéséhez és megvédéséhez, akkor is, hogyha nem magánjogi kutatást folytatnak.)

A tantárgy tematikája:

1. foglalkozás

Az európai magánjog fogalmának tisztázása, a polgári jogi kodifikáció nemzetközi összefüggéseinek vizsgálata. Az európai jogharmonizáció jelentősége. Források, ajánlások.

2. foglalkozás

Az összehasonlító jogtudomány jelentősége, a jogösszehasonlítás szerepe az európai magánjog fejlődésében.

3. foglalkozás

A nemzetközi egyezmények és az EU jogforrások (ajánlások) szerepe a jogegységesítésben I.

4. foglalkozás

A nemzetközi egyezmények és az EU jogforrások (ajánlások) szerepe a jogegységesítésben II.

5. foglalkozás

Tudományos kutatócsoportok az európai magánjogi harmonizáció területén. Az európai egységes polgári törvénykönyv létrehozásának kísérletei (Lando bizottság, holland, olasz és német kezdeményezések Study Group on a European Civil Code) és más részkodifikációk I.

6. foglalkozás

Tudományos kutatócsoportok az európai magánjogi harmonizáció területén. Az európai egységes polgári törvénykönyv létrehozásának kísérletei (Study Group on a European Civil Code) és más részkodifikációk II.

7. foglalkozás

Az európai magánjog befolyása magyar polgári jog fejlődésére és a folyamatban lévő kódifikációra (esetleges belső ellentmondások pl. gazdálkodó szervezetek késedelmi kamatfizetési kötelezettségének mértéke).

Követelményrendszer

Az első foglalkozás időpontja: ügyében keresse a szeminárium vezetőjét. (e-mailben, telefonon, személyesen)

A doktorjelölteknek a sikeres vizsga letétele érdekében két szabadon választható megoldás áll a rendelkezésükre.

A, szóbeli kollokvium

B, a fenti témakörök valamelyikéből 20 oldalas (1 íves), a kutató témájához is illeszkedő dolgozat írása, majd ennek kollokvium útján történő megvédése.

Forrásjegyzék

<http://eur-lex.europa.eu/hu/index.htm>

A. S. Hartkamp and others (eds.): Towards a European Civil Code (Martinus Nijhoff Publishers, 1998.)

M. W. Hesselink (ed): The politics of a European Civil Code (Kluwer, 2006.)

O. Lando/ H. Beale (eds.): Principles of European Contract Law, Parts I and II (The Hague, Kluwer, 2000.) (Magyar fordítása megjelent az Európai Jog, 2002/1. számának mellékleteként, Az Európai Szerződési Jog Alapelvei, 3-17. o.)

O. Lando/ E. Clive/ A. Prüm/ R. Zimmermann (eds.): Principles of European Contract Law, Part III (The Hague, London, New York, Kluwer, 2003.)

D. Busch, E. Hondius, H. van Kooten, H. Schelhaas (eds.): The Principles of European Contract Law (Part III) and Dutch Law, A Commentary II, (Kluwer, 2006)

Antoniolli/ Veneziano, The Principles of European Contract Law and Italian Law (2005)

Konrad Zweigert/ Hein Kötz: Einführung in die Rechtsvergleichung auf dem Gebiete des Privatrechts (J.C.B. Mohr Tübingen, 1996.) translated into English by Tony Weir, (Oxford Clarendon Press, 1998.)

http://www.sgecc.net/pages/en/texts/index.draft_articles.htm Study Group on a European Civil Code

Vékás Lajos (szerk.): Európai közösségi jogi elemek a magyar magán- és kereskedelmi jogban (Bp., 2001)

Vékás Lajos: Polgári jogunk európai háttéréről (Európai jog, 2003/6.)

Hamza Gábor: Az európai magánjog fejlődése. A modern magánjogi rendszerek kialakulása arómai jogi hagyományok alapján. Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002.

Kecskés László: A polgári jog fejlődése a kontinentális Európa nagy jogrendszereiben (Dialog Campus, Bp.-Pécs, 2004.)

Kecskés László: EK jog és jogharmonizáció, KJK, Bp., 1995, és

Király Miklós (szerk.): Az Európai Közösség kereskedelmi joga, KJK, Bp., 2003.

Verebics János: Az európai magánjog fejlődésének főbb irányai (Bp., 2004.)

Mátyás Imre: Az európai szerződésjog egyesítése a közösségi jogalkotás és a magyar rekodifikáció tükrében (PhD értekezés, 2005 ÁJK jogi kari könyvtár)

Graziano, Thomas Kadner – Bóka János: Öszehasonlító szerződési jog, Complex Kiadó, Budapest, 2010.

Szakfolyóiratok:

Polgári Jogi Kodifikáció, Magyar Jog, Jogtudományi Közlöny, Gazdaság és jog, Európai Jog, Közjegyzők Közlönye, European Review of Private Law. (ÁJK kari könyvtár)

A bírói gyakorlatot feldolgozó döntvénytárak (BH, BDT, IDT).

Dr. Bíró György
egyetemi tanár, tárgyjegyző

I. A tárgy megjelölése:

Szellemi alkotások joga II. szakszeminárium

II. A tárgy célja: Az programra jelentkezők doktorjelöltek részére széleskörű ismeretek nyújtása a szellemi alkotások jogának internacionális jellegéről, e jogterületen folyó jogharmonizációról, annak eredményeiről, a hazai kodifikáció sajátosságairól, valamint az elvi és gyakorlati területeken jelentkező problémákról.

Ezen túlmenően a téma iránt elsősorban érdeklődők számára segítségnyújtás a doktori disszertáció elkészítéséhez szükséges kutatási, módszertani, feldolgozási kérdésekben.

III. A tantárgy tematikája:

1. A jogegységesítés eredményei a nemzetközi iparjogvédelem területén.
2. A védjegyjogi jogharmonizáció az EU-ban és néhány európai országban.
3. A magyar védjegyjog kapcsolata más jogterületekkel.
4. A formatervezési mintaoltalom szabályozási és gyakorlati kérdései
5. A kutatási-és licencszerződések sajátosságai.
6. A know-how és a franchise szerződések.

Az előadások kéthetenként 2 órában kerülnek megtartásra.

Az előírt órakeretben további 3 óra áll a hallgatók rendelkezésére egyéni konzultáció céljára.

Minősítési feltételek: nappali tagozatos doktorjelöltek esetén szóbeli kollokvium, levelező tagozaton szóbeli kollokvium vagy 1 ív terjedelmű, publikációra is alkalmas dolgozat készítése az előzetesen egyeztetett témakörben.

Irodalom:

- Ficsor Mihály: Védjegyjogunk és az európai integráció (Iparjogvédelmi 1997. évi 8. szám)
- Tattay Levente: A versenyjogok és az ipari tulajdon oltalma az Európai Közösségben (PPKE Bp. 1998)
- Iparjogvédelmi Kézikönyv (Közgazdasági- és Jogi Könyvkiadó, 1994.)
- Lontai Endre: A licencszerződések alapvető kérdései (KJK, Bp. 1978)
- Csécsy György: Védjegyjog és piacgazdaság (Novotni Kiadó, Miskolc, 2001)
- Csécsy György: A szellemi alkotások joga (Novotni Kiadó, Miskolc, 2007)

Dr. Bíró György
egyetemi tanár, tárgyjegyző

Meghívott előadó: Dr. Csécsy György CScegyetemi tanár Debreceni Egyetem

---

Az összhang megteremtése a magyar és az Európai Közösségek polgári eljárásjoga között”

című programhoz kapcsolódó

**„Modern magyar perjogtörténet” c. szakszeminárium tematikája és követelményrendszere
2012/2013. tanév II. félév**

1. A tárgy célja:

Megismertetni a hallgatókkal a magyar perjog történetének XX. századi fejlődését, amely a doktorjelöltek perjogi ismereteinek megalapozását, elmélyítését célozza.

2. A tantárgy tematikája:

Félévi óraszám: 15 óra

1. téma

A Plósz-féle Pp., az 1911. évi I. törvénycikk értékelése, különös tekintettel a modern perjogi alapelvek rendszerére

2. téma

Az 1952. évi Polgári Perrendtartás előkészítésének, megalkotásának története és az I. Perrendtartási Novella

3. téma

A rendszerváltást megelőző Perrendtartási Novellák elemzése és értékelése (II.-IV. Novella)

4. téma

A rendszerváltást követő novelláris módosítások hatása a Perrendtartási törvény alapelveire, és tételes-jogi szabályaira

5. téma

Az alkotmánybíráskodás hatása a perjogra

3. A minősítés feltételei

A nappali oktatásban résztvevők az előadásokon és a szakszemináriumokon való jelenlét mellett – előre egyeztetett témájú – kb. 1 szerzői ív terjedelmű dolgozatot kötelesek írni. A levelező tagozatos hallgatók az előadásokat és a szakszemináriumokat nem kötelesek látogatni, de a tantárgyi tematikához kapcsolódó 1 szerzői ív terjedelmű dolgozatot kötelesek készíteni. A minősítés öt fokozatú.

4. Ajánlott irodalom

1. Gáspárdy László: Modern magyar perjogtörténet, Novotni Kiadó Miskolc, 2003.

2. Wopera Zsuzsa: A magyar polgári eljárásjog történeti fejlődésének csomópontjai 1868-tól napjainkig. In: A civiliztika fejlődéstörténete (Szerk: Miskolczi Bodnár Péter), Doktori Tankönyvek, Bíbor Kiadó, 2006. 289-316. o.

2. Polgári perjog – Általános Rész, CompLex Kiadó, 2008. (Szerk: Dr. Wopera Zsuzsa)

3. 50 éves a Polgári Perrendtartás, Konferencia-kiadvány Novotni Kiadó, Miskolc 2003. (Szerk: Dr. Wopera Zsuzsa)

Az összhang megteremtése a magyar és az Európai Közösségek polgári eljárásjoga között

című programhoz kapcsolódó
polgári eljárásjogi szakszeminárium
tematikája és követelményrendszere
2012/2013. tanév II. félév

1. A tárgy célja:

Bemutatni és jellemezni az Amszterdami Szerződéssel kiemelt jelentőségűvé tett „polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés” eljárásjogi aspektusait, az általa érintett jogviszonyokat, és azokat a jogterületeket, amelyekre a jövőbeni jogegységesítés várhatóan kiterjed. Emellett a félév során elemezni fogjuk egyes alapvető jogok helyzetét a közösségi jogban, és az európai bírósági gyakorlatban való megjelenését is áttekintjük a legfontosabb eljárásjogi jogelveknek, mert látnunk kell, hogy az Európai Bíróság egyre gyakrabban, és egyre erőteljesebben hivatkozik döntéseiben e jogelvek maradéktalan érvényre juttatásának fontosságára.

2. A tantárgy tematikája

Félévi óraszám: 15 óra

1. téma: A polgári eljárásjogi egységesítési folyamat általános elemzése
2. téma: A Brüsszeli I. rendelet joghatósági szabályainak elemzése és értékelése
3. téma: A Brüsszeli I. rendelet elismerésre és végrehajtásra vonatkozó szabályai
4. téma: Európai családjog: új Brüsszel II. rendelet, tartási rendelet és a házassági vagyoni jogra vonatkozó jogalkotás előkészítése
5. téma: Az eljárásjogi jogelvek megjelenése és érvényesülése az Európai Bíróság gyakorlatában

3. A minősítés feltételei

A nappali oktatásban résztvevők az előadásokon és a szakszemináriumokon való jelenlét mellett – előre egyeztetett témájú – kb. 1 szerzői ív terjedelmű dolgozatot kötelesek írni. A levelező tagozatos hallgatók az előadásokat és a szakszemináriumokat nem kötelesek látogatni, de a tantárgyi tematikához kapcsolódó 1 szerzői ív terjedelmű dolgozatot kötelesek készíteni. A minősítés öt fokozatú.

4. Ajánlott irodalom:

1. Polgári eljárásjogi szabályok az Európai Unió jogában (Szerk: Wopera Zsuzsa, Wallacher Lajos) Budapest, Complex Kiadó, 2006.
2. Wopera Zsuzsa: Eljárásjogi jogelvek érvényesülése az Európai Bíróság gyakorlatában, in: Az igazságszolgáltatás kihívásai a XXI. században, Tanulmányok Gáspárdy László professzor emlékére (Szerk: Harsági Viktória -Wopera Zsuzsa) HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2007. 417-430. o.
3. Pointer, Jannet A., Burg, Edwige: EU Principles on Jurisdiction and Recognition and Enforcement of Judgments in Civil and Commercial Matters – according to the case law of the European Court of Justice, Asser Press, Hague 2004.

Miskolc, 2013. február

Dr. Wopera Zsuzsa
egyetemi docens, programvezető

Az első foglalkozás ügyében keresse a programvezetőt. (jogwoper@uni-miskolc.hu)

Tantárgyi program

„A Ombudsman intézményének kialakulása, társadalmi funkciói, nemzetközi modelljei, magyarországi fejlődése”

című doktori oktatási anyaghoz

I.

A tantárgy oktatásának célja:

A tantárgy az ombudsman intézményének kialakulásának, jogtörténeti előzményeinek a világ jogcsaládjainak intézményi egymásra hatásainak bemutatását, társadalmi alakváltozásainak nyomon követését, és dogmatikai különösségével kívánja a hallgatókat megismertetni. Az Ombudsman ugyanis a „nyugati” és a „keleti” jog kölcsönhatásának intézményi terméke. Az előadások, támaszkodva a hallgatók aktivitására is, a skandináviai kezdetektől a mai intézményi megoldásokig követi az ombudsman szabályozási modelljeit, fejlődését. Végigtekintünk az intézmény szabályozási generációin, legitimációs modelljein, nemzeti sajátosságain „a közigazgatási biztosoktól” az „alapjogi ombudsmanokig”. A tantárgy keretei között az általános és a szakosított, valamint a nem parlamenti ombudsman-szerű intézmények sajátosságait is áttekintjük ombudsman-intézményekkel, valamint az ombudsmani „esetjog” problémáival is foglalkozunk. A hallgatók áttekintést kapnak a magyarországi fejlődés, illetve változások tartalmáról, valamint az ombudsman hatályos alkotmányi, törvényi szabályozásáról is, valamint az Európai Ombudsman jogállásáról is.

II.

A tantárgy oktatási programja, előadási ütemterve

1. A kurzus céljainak, követelményeinek megbeszélése, a történeti problémák a bibliai időktől a 20. századig, a modern ombudsmanok kialakulása Skandináviában.
2. Az intézmény megkülönböztető jegyei, az ombudsman nemzetközi intézményátvétele a 20. század 60-as éveitől, ennek okai, a recepcióhoz köthető jogesetek.
3. A hatvanas évek végétől napjainkig. A szabályozás generációi. Nagy-Britannia, Franciaország, Ausztria, Spanyolország. A harmadik világ, az államszocializmus és az ombudsman.
4. Társadalmi beágyazottság, szerepfelfogások: a jogvédő, a mediátor, a díszítő-ombudsman. Formális vagy materiális igazságosság? Jogorvoslati fórum, "esetjogi" jogfejlesztő? Az ombudsman és a társadalmi nyilvánosság.
5. Az általános hatáskörű és a szakosított ombudsmanok - alapjogi vagy intézményi biztos? Parlamenti, kormányzati ombudsmanok. Alapvető jogok vs. „jó közigazgatás”. A parlamenti és a közigazgatási biztosok.
6. Az ombudsman-intézmény magyarországi meghonosítása. Nemzeti tradíció versus(?) modernizáció? Szerves és szervesetlen fejlődés, intézményátvétel. Az intézmény létrehozásának magyarországi története. Az alaptörvény elfogadása utáni szabályozás.
7. Az ombudsman szerepe az alapjogvédelemben, intézményi munkamegosztás, kapcsolatok: alkotmánybíróságok, rendes bíróság, egyenlő bánásmód hatóság, médiahatóság, stb. Az alkotmányos rendszer, a hatalmi ágak és az ombudsman

általában és a magyar alkotmányban. Az ombudsmanok közötti viszony. Alkotmányellenesség- alkotmányos visszásság.

8. Pártok, ombudsmanok, politika. Az ombudsman-intézmények és a politika. Politizálhat-e az ombudsman?
9. Az ombudsman eljárása. Általános hatáskörű biztos. Titkok (minősített adat, döntést megalapozó adat, üzleti titok az ombudsman eljárásában).
10. A szakosított ombudsmanok története és a jelenlegi szabályozás. Az adatvédelmi biztos, a kisebbségi biztos eljárása, a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, a korábbi szakosított ombudsmanok helyettesi pozícióba kerülése.
11. Lehetséges-e a jövő nemzedékek alapjogi jogvédelme? A jövő nemzedékek országgyűlési biztosának története. Az országgyűlési biztosok érdekes esetei. "Ombudsmanok" közhatalmi háttér nélkül, biztosítási, sajtó, bank, kórházi ombudsman.

III.

Követelményrendszer

A nappali oktatásban résztvevők számára az előadásokon való jelenlét kötelező. A félév végén a hallgatók a tantárgyi tematikához kapcsolódó egy ív terjedelmű dolgozattal és egy kiválasztott kötelező irodalom ismeretének igazolásával szerezhetik meg a félévi érdemjegyet. A minősítés ötfokozatú osztályozással történik. A tárgy kreditértéke: 5.

IV.

Irodalom

- Majtényi László: Ombudsmann – állampolgári jogok biztosa, KJK,1992.
Somody Bernadette: Az Ombudsman típusú jogvédelem, Eötvös Kiadó, 2010.
Gönczöl Katalin-Kóthy Judit: Ombudsman 1995-2001 Budapest, 2002.
Sólyom László: Az ombudsman „alapjog-értelmezése” és „normakontrollja”. In Majtényi László (szerk) Az odaátra nyíló ajtó – The Door onto the Other Side, Budapest, 2001.
Varga Zs. András: Ombudsmanok Magyarországon, Budapest 2004
International Handbook of the Ombudsman, Greenwood Press. 1983.
Al-Wahab: The Swedish Institution of Ombudsman, Greenwood Press, London, 1983.
Gregory, Roy, Giddings, Philip (szerk.) Rightings Wrongs. The Ombudsman in Six Continents, Amsterdam, 2000
Folyóiratcikkek, melyeket itt számosságuk miatt nem sorolok fel, de konzultációk során ajánlok.

Dr. Majtényi László
egyetemi tanár

Die Auswirkungen des Europarechts auf das nationale Recht Ungarns nach dem Beitritt der Republik Ungarn zur Europäischen Union

A tárgy célja:

Dieser Teil des Programmes möchte die Teilnehmer mit der Bedeutung derjenigen Rechtsordnung vertraut machen, die mit dem Augenblick des Beitritts Ungarns zur Europäischen Union vorrangig gegenüber der nationalen Rechtsordnung anzuwenden sein wird. Hierbei soll gezeigt werden, daß das Europarecht in jede Bereiche des nationalen Rechts vordringen wird. Die Teilnehmer werden im Verlaufe dieses Seminars entdecken, daß sowohl die Rechtspraktiker als Rechtswissenschaftler keine Möglichkeit haben weiterhin ihre Profession auszuüben ohne profunde Kenntnisse des Europäischen Rechts. Es werden die Gefahren aufgezeigt, die sich aus der Unkenntnis des Europarechts ergeben und welche Haftungsgefahren auch auf den Staat zukommen.

Darüberhinaus erhalten diejenigen, die sich in ihren Dissertationen mit dem Europarecht befassen ausführliche Hilfen in methodischer und inhaltlicher Hinsicht. Möglichkeiten der Recherche werden aufgezeigt.

A tantárgy tematikája:

1. Historische und wirtschaftliche Hintergründe der EU-EG.
2. Grundregeln der Wirkung des Europäischen Rechts im Nationalen Recht.
3. Fälle aus der Rechtsprechung des EuGHs zur Wirkung des Europäischen Rechts.
4. Die Bedeutung der Grundfreiheiten.
5. Klagearten vor dem EuGH.

Die Vorlesungen finden in Abstimmung mit den Teilnehmern statt.

Angestrebt werden fünf Veranstaltungen zu je drei Stunden.

Zur individuellen Konsultation besteht selbstverständlich jederzeit die Möglichkeit. Bei Bedarf wird eine Einführung gegeben in Methodik und Möglichkeiten der Recherche im Europarecht.

Minősítési feltételek:

Nappali tagozatos doktorjelöltek esetén szóbeli kollokvium, levelező tagozaton szóbeli kollokvium vagy 1 év terjedelmű, publikációra is alkalmas dolgozat készítése az előzetesen egyeztetett témakörben.

Irodalom:

- Az Európai Integráció Alapszerződése, szerk.: Fazekas Judit, KJK, Bp. 2000.
- Európai Intézmények és a jogharmonizáció szerk.: Lomnici Zoltán, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, Bp. 1998.
- Az Európai Közösségek Bírósága, Kecskés László – Lomnici Zoltán – Maczonkai Mihály, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, Bp. 2001.

Dr. Donat Ebert
Ügyvéd, előcsatlakozási tanácsadó

IV. A DOKTORI ISKOLA TANÁCSÁNAK MÓDSZERTANI IRÁNYELVEI

*A Miskolci Egyetem Állam-és Jogtudományi Kar
Doktori Tanácsa*

tekintettel a doktori képzésről és doktori fokozatszerzésről szóló 51/2001. (IV.3.) Korm. rendelet által meghatározott új irányelvekre, valamint figyelembe véve a Doktori Tanács hallgatói képviselője által tett javaslatokat az alábbi

módszertani irányelvet

fogadta el.

1. A doktori eljárás megindításának előfeltétele a munkahelyi vita.
2. A eljárás megindításának további feltétele a megfelelő tudományos munkásság igazolása, amely elsősorban tudományos közleményekkel, illetőleg más módon történik.
3. A jelölt önálló tudományos munkásságát a szakma által rangosnak tartott, lektorált tudományos folyóiratban vagy kötetben, továbbá jelentősebb hazai és külföldi konferenciák kiadványaiban megjelent - részben megjelentetésre elfogadott - közleményekkel igazolja. Az elbíráláshoz a közlemények jegyzékét és különlenyomataikat (vagy azok másolatait), a megjelenésre elfogadott publikációknál pedig annak kéziratát mellékelni kell. A jelöltnek összegeznie kell ezek tanulmányi pont (kredit) szerinti értékét.
4. A doktorjelöltnek - az eljárás megindítására vonatkozó kérelmében - a tudományos tevékenységét igazoló dokumentumokat két csoportra kell bontani:
  - a) a 3. pont szerinti tudományos közlemények
  - b) oktatási anyagok, egyéb publikációk, konferencia-előadások és recenziók.A benyújtott publikációk tanulmányi pontok szerinti értékét - az egyetemi szabályzat mellékletében meghatározott módon - meg kell állapítani.
5. A doktori eljárás akkor indítható meg, ha a 4. pontban megjelölt tudományos tevékenység legalább 40 tanulmányi pontra (kredit) értékelhető. Ezen belül a 4a. pontban meghatározott tudományos közleményeknek legalább 25 tanulmányi pontot (kredit) kell kitennie, amelyből legalább 15 tanulmányi pontnak (kredit) az értekezés témájához kapcsolódó publikációkból kell származnia. A recenziókból legfeljebb négy tanulmányi pont (kredit) számítható be.
6. Az 5. pontban meghatározott csoportokon belül a tanulmányi pont (kredit) értékeknek legfeljebb egyharmada származhat közlésre elfogadott, de még meg nem jelent publikációkból. Ezek igazolásához csatolni kell a folyóirat vagy a könyv szerkesztőségének elfogadó nyilatkozatát.
7. A 6. pontban meghatározott tudományos közlemények jegyzékét [a megjelenés helyének, idejének, valamint a közlemények terjedelmének és tanulmányi pont (kredit) értékének feltüntetésével] a titkára a tanács tagjainak az eljárás megindításáról határozó ülés előtt legalább egy héttel kiküldi.
8. Jelen módszertani irányelvet **a doktori képzésről és doktori fokozatszerzésről szóló 51/2001. (IV.3) Korm. rendelet** hatálybalépésének időpontjától (2001. április 11.) kell alkalmazni.

**A Miskolci Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola
Tanácsának 2/2001. sz. irányelve
a külföldön folytatott tanulmányok doktori képzésbe történő beszámításáról**

1.§ Értelmező rendelkezések

- a) *A külföldi részképzés (4.§)* olyan külföldi tanulmányút, amely a doktori képzésünk egy meghatározott félévének követelményeit teljes egészében kiváltja, az adott félév teljes elismerését eredményezi.
- b) *A külföldi tanulmányok részleges beszámítása (5.§)* esetén a külföldi tanulmányút a hazai doktori képzés egyes tárgyai alóli felmentést eredményezi.
- c) *A doktori képzésen kívüli, annak idejére eső egyéb külföldi tanulmányokat (6.§)* a hazai doktori képzéstől független tevékenységnek tekintjük, ezért ezen az alapon a doktori képzéshez tartozó tárgyakból – fő szabályként – felmentést nem adható.

2.§ A külföldi tanulmányok teljes (4.§) vagy részleges (5.§) beszámításának feltételei:

- a) A doktorjelölt tanulmányait olyan külföldi felsőoktatási intézményben vagy kutatóintézetben folytatja, ahol rendszeres képzésben vesz részt, beleértve ebbe az értekezés elkészítésre vonatkozó rendszeres konzultációkat és
- b) a külföldön folytatott tanulmányok a doktori képzésünk tantárgyi tematikáját legalább részben lefedik.

3.§ (1) Külföldi tanulmányokat a szervezett doktori képzés mindhárom évében lehet folytatni.

(2) A Doktori Iskola Tanácsa a 2.§ b. pontjának feltételeit mindig aszerint vizsgálja, hogy a doktorjelölt a doktori képzés mely félévében utazik külföldre, és abban a szemeszterben melyek a hazai tantárgyi követelmények.

4.§ A külföldi részképzés (1.§ a. pont)

(1) Külföldi részképzésre a Doktori Iskola Tanácsának előzetes engedélyével kerülhet sor. Az erre vonatkozó kérelmet a doktori irodához írásban kell benyújtani, s abban meg kell határozni a tanulmányok helyét, a fogadó intézményt, a hallgatandó tárgyakat és a tanulmányok időtartamát. Ezen túl a kérelemben a hallgatandó tárgyak kapcsán meg kell jelölni, hogy a doktorandusz a hazai doktori képzésben pontosan mely tárgyakat és milyen kreditértékkel kívánja beszámíttatni. A kérelemhez a hazai tárgyjegyző írásbeli véleményét csatolni kell.

(2) Amennyiben a Doktori Iskola Tanácsa a külföldi részképzést jóváhagyja, az akkor válik teljesítetté, amikor a doktorjelölt a tanulmányok teljesítéséről szóló igazolásokat – a hazaérkezését követő két héten belül – a doktori irodára benyújtja.

(3) A (2) bekezdés szerint leadott igazolásokat a Doktori Iskola Tanácsának elnöke ellenőrzi.

(4) Ha a (3) bekezdés szerinti ellenőrzés folyamán a Tanács elnöke azt észleli, hogy a doktorjelölt külföldön az előre jóváhagyott tantárgyak mindegyikét nem teljesítette, az ügyet a Doktori Iskola Tanácsa elé terjeszti. A Tanács külön határoz arról, hogy a részképzés a mulasztásokkal együtt is érvényes-e. Elutasító döntés esetén az 5.§ szabályait kell alkalmazni.

(5) Amennyiben a Doktori Iskola Tanácsa külföldi részképzést engedélyez – az (1) bekezdésben megjelölt hallgatói javaslat alapján – pontosan meghatározza annak itthoni kreditértékét.

(6) Ha a külföldi tanulmányok tárgyai csak részben fedik le az adott félév hazai képzésben előírt tantárgyak tematikáját, a külföldi részképzés kreditértéke – tantárgyi bontás nélkül – egységesen is meghatározható.

5.§ A külföldi tanulmányok részleges beszámítása (1.§ b. pont)

(1) Amennyiben a doktorjelölt nem kéri külföldi tanulmányainak teljes beszámítását (4.§), vagy kéri, de a Doktori Iskola Tanácsa azt nem tartja indokoltnak, a Tanács a külföldi tanulmányok részleges beszámításáról határozhat.

(2) Ha a doktorjelölt külföldi tanulmányok részképzésként történő elismerését kéri (4.§), de a Doktori Iskola Tanácsa ezt nem tartja indokoltnak, a Tanács a részleges beszámításról külön kérelem nélkül is határozhat.

(3) A részleges beszámításra vonatkozó kérelmet a 4.§ (1) bekezdésben meghatározott formai követelmények szerint kell előterjeszteni

(4) Amennyiben a Doktori Iskola Tanácsa a külföldi tanulmányokat a hazai doktori képzésbe csak részben számítja be, a beszámítással nem érintett tárgyak követelményeit a doktorandusznak itthon kell teljesítenie.

(5) A (4) bekezdés szerint itthon teljesítendő tárgyakat főszabályként abban a félévben kell abszolválni, amelyikben azt a hazai képzés tanrendje előírja.

(6) Amennyiben a külföldi tanulmányút időtartama miatt az itthoni tárgyak követelményei az (5) bekezdésben meghatározott időhatáron belül nem teljesíthetők, a doktorjelöltnek – kiutazása előtt – a Tanulmányi Bizottságtól a tárgy teljesítésének időpontjára vonatkozó halasztást kell kérnie.

(7) A doktorjelölt a beszámítással érintett tárgyak külföldön történt teljesítéséről szóló igazolást – a hazaérkezését követő két héten belül – a doktori irodára köteles benyújtani.

(8) A benyújtott igazolásokat a Doktori Iskola Tanácsának elnöke ellenőrzi. Ha ebben hiányosságot észlel, az ügyet a Tanács elé terjeszti.

(9) Amennyiben a (8) bekezdés alapján a Tanács egy tárgy teljesítését nem fogadja el, a doktorjelöltnek a Tanulmányi Bizottságtól engedélyt kell kérnie az itthoni teljesítésre.

(10) A 4.§ (5) bekezdését a külföldi tanulmányok részleges beszámításánál értelemszerűen kell alkalmazni.

(11) Amennyiben a (10) bekezdés szerinti beszámításnál a doktorjelölt nem kapja meg az általa javasolt kreditpontokat, lehetőséget kell számára biztosítani, hogy az adott tárgyat itthon teljesítse.

6.§ A doktori képzésen kívüli külföldi tanulmányok (1.§ c. pont)

(1) Amennyiben a külföldi tanulmányút a 2.§-ban előírt feltételeknek nem felel meg, a külföldön töltött idő a doktori képzésbe nem számítható be.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott esetben a doktorandusznak évhalasztást kell kérnie.

(3) Kivételes esetben a Doktori Iskola Tanácsa engedélyezheti az adott félévben esedékes tantárgyak 5.§ (4)-(6) bekezdés szerinti pótlását.

7.§ A külföldi tanulmányok időtartama

(1) A külföldön folytatott tanulmányok időtartamát a Doktori Iskola Tanácsa nem korlátozza.

(2) Amennyiben a külföldi tanulmányok időtartama az egy félévet meghaladja, a Doktori Iskola Tanácsa — a 4-6.§§-okban foglaltak szerint -, az egyes tanulmányi félévekre eltérő tartalmú engedélyeket is kiadhat.

8.§. Az irányelvet a Doktori Iskola Tanácsa 2001. december 19-i ülésén fogadta el. Rendelkezéseit a 2002. január 1. után megkezdett külföldi utakra kell alkalmazni.